

MAGYAR L

Nagys. Kozma András úrnak
BUDAPEST
VI., Vilmos császár-út 55.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: SZENT LA NYOMDA R-T
Törvényeséki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: dr Gyáriás Elemér

A háborus politika elleni mozgalmak erősödnek az angol Dominiumokban

A délafrikai parlamentben 59-en szavaztak a háboru folytatása ellen s a háborus álláspontnak 22 volt a többsége. Kanadában március 26-ikán lesznek az új választások

Fokvárosból jelentik: A délafrikai Unió ellenzékének vezére, Hercog tábornok, volt miniszterelnök, mint ismeretes, azt javasolta, hogy Délafrika kössön békét Németországgal. Délafrika tudvalegőleg Angliával egyidőben — ok nélkül — hadat üzent Németországnak. A javaslat felett három napig vitáztak a parlamentben. Hercog tábornok a vita során kifejtette, hogy Hitler nem törekszik világuralomra, csak jóvá akarja tenni azt az igazságtalanságot, amelyet a multban Németországgal elkövettek. Mivel a szövetségesek — ugymond — nem fogadták el Hitler békeajánlatát, nem lehet másra következtetni, mint arra, hogy Anglia és Franciaország szét akarja dűlni a német birodalmat.

Smuts tábornok, a Délafrikai Unió miniszterelnöke válaszlott Hercog beszédére és azt „a legkülönösebb szónoklatnak” nevezte mindama beszédek között, amelyeket valaha parlamentben elmondottak.

— Kétlem — mondotta — hogy lenne még egy állam, amelynek parlamentjébe az ellenzék vezetője, aki a multban a kormányzat élén állott, arra vetemedhetne, hogy egy „életihal” kérdést eldöntő háboru” idején pártját fogja „az ellenségnek.”

A szavazás során 81-en szavaztak a háboru folytatása mellett és 59 -en ellene, vagyis Hercog tábornok békeirányzatú javaslata mellett. Így a Délafrikai Unió a háboru folytatásának kérdésében mindössze 22 szavazat többséggel foglalt állást amellet, hogy továbbra is Anglia mellett áll.

Ottawából jelentik: A kanadai miniszterelnök bejelentette, hogy az általános választásokat március 26-án tartják meg. Az általános választásokon arról van szó, hogy az angol bi-

rodalmi kormányzat Kanadában biztosabb többséget akar felsorakoztatni a háborus politika mellett.

Az angol-francia parlamentközi bizottság újabb határozatai a két ország együttműködéséről.

Londonból jelentik: Az angol-francia parlamentközi bizottság Londonban tartott ülésén

Daladier rádióbeszédet mond. Chamberlain a semleges államokról fog beszélni

Párizsból jelentik: Daladier miniszterelnök hétfőn este beszédet mond a párizsi rádióban.

Londonból jelentik: Newille Chamberlain angol miniszterelnök szerdán beszédet mond, melyben foglalkozni fog a semleges államok helyzetével.

Belgiumban naponként 12—15 millió frankba kerül a mozgósítás.

Brüsszélből jelentik: Spaak belga külügyminiszter szűlővárosában nyilatkozott a politikai helyzetről és kijelentette, hogy Belgium

Japán újabb tiltakozó jegyzéket küldött Angliának az Asama Maru ügyében. Követeli a letartóztatott 21 német szabadon bocsátását

Tokióból jelentik: „Asama Maru” ügyében tett japán tiltakozásra adott angol válasz a hajó feltartóztatását kizárólag nemzetközi jogi szempontból tárgyalja és nem tér ki a japán

újabb határozatot hoztak a francia-angol együttműködés tökéletesítése céljából. Elhatározták, hogy három albizottságot alakítanak. Éspedig: egy nemzetvédelmi, egy kereskedelmi és pénzügyi és egy propaganda- és kulturbi- zottságot.

Az angol kormány lefoglalja a magántulajdonban levő személyszállító hajókat

Londonból jelentik: Az angol kormány február elsejét lefoglal minden angol vagy gyarmati tulajdonban levő óceánjáró személyszállító hajót. Ezzel kapcsolatban a tengerészetiügyi miniszter kijelentette, hogy Anglia szoros együttműködést fejt ki a franciákkal.

Tevékenység a nyugati hadszíntéren. Négy hajó pusztulása.

Párizsból jelentik: Vasárnap az előretolt csapatok tevékenysége az arcvonal néhány pontján újból megkezdődött.

Berlinből jelentik: Nyugaton általában nyugalom uralkodott, csak a Rajna-Mosel arcvonal keleti részén volt gyenge tüzéségi tűz. Egy angol, két svéd és egy holland gőzös elsüllyedt, illetve zátonyra futott.

semlegességi politikájára és erős hadseregére támaszkodik. A mozgósítás naponta 12—15 millió frankba kerül. Végül hangoztatta, hogy szükség van a nemzet szilárd egységére.

A szovjet is cáfolja a galíciai német csapatokról szóló híreket.

Moszkvából jelentik: A szovjet távirati iroda illetékes moszkvai körök felhatalmazása alapján cáfolja azokat a híreket, hogy Szovjet-Galiciában német csapatok tartózkodnak.

jegyzék legfontosabb pontjára, mely az angol cirkálót Tokió előtt elkövetett tulkapással vádolja. A japán külügyi hivatal ezért újabb tiltakozást emel Londonban és megismétli azt a követelést, hogy a hajóról leszállított németeket adják ki. A 21 németet az angolok Hongkongban partraszállították és mint hadifoglyokat, átadták őket a hatóságoknak.

Pekingből jelentik: Vasárnaptól kezdve villanyárammal telítették meg az angol-francia engedményes területet elzáró drótsövényt, hogy megakadályozzák az idegenek behatolását és távortartsák a japánellenes elemeket. Megszigorították az élelmiszer szállítmányok ellenőrzését is.

Az angolok egy portugál hajón is letartóztattak két németet.

Lisszabonból jelentik: Egy Lisszabon felé haladó portugál gőzöst feltartóztatott egy angol cirkáló, majd egy francia aknaszedő. A portugál hajó két német utasát letartóztatták. (Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

A pénzügyminisztérium erélyes hangu cáfolatot adott ki a bankjegyek lebélyegzéséről elterjedt hírek ellen

Bucurestiből jelenti a rádió hírszolgálat: A pénzügyminisztérium hivatalos nyilatkozatot adott ki ma, amely cáfol bizonyos száliongó híreket. A pénzügyi kormány a legerélyesebben juttatja kifejezésre az olyan rosszhiszemű forráshól eredő híreknek a cáfolatát, mintha a kormány a lei bankjegyek lebélyegzésének gondolatával foglalkozna. A kormánynak ilyen szándékai nincsenek. Minden aggodalom, amely az alaptalan hírek nyomán kialakul, hogy esetleg a kormány a bankjegyek lebélyegzését tervezi, akár bizonyos százalékok visszatartásával, akár anélkül, merőben jogosulatlan. A pénzügyi kormány illetékes szervei már nyomában is vannak azoknak, akiknek az ilyen alaptalan hírek terjesztésével szándékuk, mert nyilván érdekükben áll a román gazdasági élet felborítása. Ezekkel szemben nem fog elmaradni a legszigorubb megtorlás.

A délkelet-európai államok japán diplomatái értekezletet tartottak

Rothermere lord bizalmas újságírója tájékoztató utazásokat tesz Budapesten, Bucurestiben és Belgrádon

Budapestről jelentik: A délkelet-európai japán diplomaták itteni értekezlete, mely három napon át tartott, vasárnap este véget ért. Az utolsó tanácskozás vasárnap délelőtt 10 órakor kezdődött és nyolc óra hosszat tartott. A megbeszélésekről semmi közelebbi felvilágosítást nem lehetett beszerezni. A Budapesten járt japán követek közül három a megbeszéléseken hozott határozat értelmében hétfőn reggel Bucurestibe utazott. A szófiai japán követ visszatért állomáshelyére.

Budapestről jelentik: Vasárnap reggel váratlanul Budapestre érkezett a Daily Mail főszerkesztője, Ward Price, Rothermere lord első bizalmasa. Ward Price tulajdonképpen Belgrádba készült, a Balkán-konferenciára, de két napot Budapesten tölt, majd Bucurestibe utazik, hogy az általános hangulatról benyomást szerezzen.

Olaszország a balkáni és a többi európai semleges államok közösségét akarja megszervezni.

Londonból jelentik: Angol vélemény szerint Olaszország nemcsak a balkáni államokat igyekszik semleges blokkba tömöríteni, hanem az orosz együttműködésre törekszik a többi semleges államokkal és az európai semleges országok vezetője akar lenni. Ezzel kapcsolatban angol politikai körökben utalnak arra, hogy Belgium és Hollandia Olaszországgal igen élénk összeköttetést tart fenn és Collijn, volt holland miniszterelnök római utazása azt a célt szolgálta, hogy megtudja, mennyire lehet hajlandó Olaszország Belgium és Hollandia semlegességének a támogatására.

A bolgár képviselőház az új választások után. A megválasztott 160 képviselő közül 140 kormánypárti.

Szófiából jelentik: Bulgáriában befejeződtek a választások. Az egész országban a választások a legnagyobb rendben folytak le. Az új képviselőház 160 megválasztott új tagja közül 140 a kormány politikáját támogatja. Az új képviselőház február 24-én ül össze.

Érdekes megbeszélés folyt a török külügyminiszter és a bolgár miniszterelnök között.

Szófiából jelentik: Itt nagy érdeklődéssel fogadták a hírt, hogy a török külügyminiszter Belgrádba utaztatásban megbeszélést folytatott Kiosseivanoff bolgár miniszterelnökkel. Remélik, hogy a török kiküldötték támogatni fogják Bulgária álláspontját. Bulgária nem venne szívesen a jelenlegi balkán-szerződés megújítását, mert azt maga ellen irányulónak tartja.

Az olasz közvélemény szerint mind a négy balkáni külügyminisztertől azt kívánja a maga országa, hogy kössenek egyezményt a háború ellen, bármibe kerül is.

Római körök egyébként azt hiszik, hogy nem lehet nagy szenzációt várni a Balkán-értekezletől.

Román gazdasági bizottság érkezik Szófiába.

Szófiából jelentik: Február elején román gazdasági bizottság érkezik Szófiába a kliring egyezmény megkötése céljából.

Pál kormányzó herceg vezetése alatt legfőbb katonai felügyelőséget állítottak fel Jugoszláviában.

Belgrádból jelentik: A katonai hivatalos lap legutóbbi száma rendeletet közöl legfőbb katonai felügyelőség felállításáról. A katonai felügyelőség élén Pál kormányzó herceg fog állni s az ő nevében egy altábornagy intézi az ügyeket. Ezt a király nevezi ki a hadügyi-

niszter előterjesztésére. A legfőbb katonai felügyelőség feladata a hadsereg kiképzésének irányítása lesz.

Az amerikaiak repülő hőse, Lindbergh ezredes vezetése alatt németekkel rokonszenvező szervezetek élelmiszereket és ruhaneműeket küldöttek Németországba

Londonból jelentik: Az angol ostromzárszervezet ügynökei közölték a gazdasági hadviselési minisztériummal, hogy az Egyesült Államokban német cégek élelmiszeres és ruhanemű csomagokat adnak el németeknek és a németekkel rokonszenvezőknek, akiknek élén Lindbergh ezredes áll és biztosítják a vásárlókat, hogy a csomagok el is jutnak rendeltetési helyükre. A csomagok árai a német birodalom amerikai valuta-holdingjába kerülnek, a csekket a német gazdasági tartalékhoz esatolják.

Vasúti baleset érte Cvetkovics miniszterelnököt és egy miniszterétársát

Belgrádból jelentik: Az a különvonat, amelyen Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök és több más miniszter Zágrábból Belgrádba utazott, Kraljevci közelében Buma állomáson összeütközött egy tehervonattal. Többen megsebesültek, közöttük Cvetkovics miniszterelnök is, akinek homlokát üvegszilánkok érték és Sutei miniszter, aki kezén sérült meg. Az összeütközés hibás váltoállítás következtében történt.

E bejelentés nyomán az angol dugárn-ellenőrző bizottság az Európába érkező amerikai postából 25 ezer csomagot és 6 ezer levelet emelt ki az elmúlt hónapban. A csomagokban élelmiszer, ruha, szappan, zsiradék és ékszer volt és azokat „minta érték nélkül”, vagy „ipari minta”-ként, vagy „müvészeti anyag”-ként adták fel. A csomagokból 60 millió értékű ékszert, a levelekből pedig 5 és félmillió márká értékű csekkátutalást emeltek ki.

Tatarescu elnöklete alatt megtartották a Dnyeszter és a Prut tartományok értekezletét

„Első kötelességünk ma a határok megerősítése” — mondta a miniszterelnök

Bucurestiből jelentik: A kormány tagjai — mint röviden jelentettük, — Tatarescu miniszterelnökkel élükön péntek éjjel külön vonattal Chisinăuba utaztak, hogy Bessarabia fővárosában kormányértekezletet tartsanak az országrész különleges viszonyainak tanulmányozása céljából.

A kormány különvonata szombat reggel érkezett meg Chisinăuba, ahol az állomáson Cazacliu, a Dnyeszter tartomány királyi helytartója és Traian Ionescu, a Prut tartomány királyi helytartója, továbbá a helyi hatóságok vezetői fogadták az előkelő vendégeket.

A kormány tagjai az állomásról a tartományi helytartóságra hajtottak, ahol délelőtt tíz órakor Tatarescu miniszterelnök elnöklete alatt megkezdődött a Dnyeszter és Prut tartomány közigazgatási és gazdasági jellegű értekezlete. A tanácskozáson Cazacliu, a Dnyeszter tartomány királyi helytartója üdvözölte a kormány tagjait, majd Tatarescu miniszterelnök a következő beszédet mondotta:

— Mindenelőtt köszönetemet fejezem ki Cazacliu tartományi helytartó urnak a meleg üdvözlő szavakért s aztán ki akarok hangsúlyozni egy tény: Az egyesülés óta most történik meg először, hogy Chisinăuban, Bessarabia fővárosában, a Dnyeszter-melléki közigazgatási tényezők összeülnek a moldvai lasi közigazgatási tényezőivel, hogy testvéri közösségben tanulmányozzák szükségleteiket és hogy együttesen fejezzék ki óhajaikat. A Prutnak ma már nem elválasztó, hanem egyesítő szerepe van. Nagy nehézségeket kellett leküzdenünk az elmúlt 22 esztendőben, de eredményes munka árán sikerült kimélyíteni és kiteljesíteni ez országrészek között a teljes testvériesülést. Ma már erre, mint

befejezett tényre tekinthetünk vissza. A tartomány régi határai nem léteznek többé. A tartomány régi határait elolvasztotta az összes románok lelki egyesülésének ténye s azt hiszem, ma az eddiginél még nagyobb határozottsággal jelenthetjük ki, hogy ami szemünk láttára egyesült, azt nem szakíthatja szét többé a világ semmiféle hatalma. Ma egy ország és egy nép vagyunk, amely Öfelsége II. Károly király jogára alatt békére törekszik és amely csak munkával és a rend fenntartásával akarja helyét megtartani a világ többi népei között. Ezen az értekezleten tanulmányozni fogjuk ennek a két tartománynak a helyi szükségleteit és meg vagyunk győződve, hogy a helyi szükségletek egybeolvadnak az egész országnak a szükségleteivel s hogy a besszarábiai és moldvai kérdések megoldásával az egyesített román állam problémáit oldjuk meg. Ettől a meggyőződéstől áthatva kezdjük meg munkálatainkat.

Az értekezleten többek között a két tartomány nagyobb városainak polgármesterei terjesztettek elő városszépítési terveket. Ezekre válaszolva Tatarescu miniszterelnök, elismerően az előterjesztések indokoltságát, kijelentette, hogy első kötelességünk ma a határok megerősítése, úgyhogy az állam fő erőforrása ezt a célt fogják szolgálni.

A két tartomány közigazgatási tényezői ezután számos problémát vetettek még fel, amelyekre az értekezlet több megoldási módot határozott el.

A kormány tagjai szombat éjjel 11 órakor, ugyancsak különvonattal távoztak el Chisinăuból és vasárnap délelőtt megérkeztek Bucurestibe.

Megalakult a Romániai Országos Magyar Iparos Egyesület

Az új egyesület a Magyar Népközösség keretében összefoglaló szervezete lesz az iparos társadalomnak. Megválasztották az első tisztikart és kijelölték a vidéki szervezetek vezetőit

Kolozsvár. Saját tud. A romániai magyarság iparos társadalmát vasárnap megalakította a maga összefoglaló szervezetét, a Romániai Országos Magyar Iparos Egyesületet. Az ország alkotmányának a foglalkozási rétegekre való alapozása folytán ennek az új alakulásnak nagy hívatása lesz abban, hogy a romániai magyar iparos réteget az államélet felé hathatósan képviselje. Másrészt a népkisebbségi magyar társadalmi élet belső öntudatoságának a fölkelése, állandó fejlesztése is ez új összefoglaló szervezetnek nagy feladata lesz, még pedig nemcsak az iparosokkal való vonatkozásban, hanem az iparosok és a többi közönség közötti összetartás érdekében is. Csak arra kell gondolnunk, hogy az egész kisebbségi magyar társadalom jövő nemzedékének a gyakorlati foglalkozásokban való elhelyezkedése mennyire fontos érdek. Etekintetben a művelődési szempontoknak is egész átalakulására van szükség, hogy a gazdasági foglalkozások fontosságát fölismertje, s azokban a lelkiismeretességet és a tudást közéleti kötelességként lássa meg és az egész kisebbségi magyar társadalmat ilyen áttevéléssel mintegy új életösszefüggésekbe csoportosítsa. Az Országos Magyar Iparos Egyesület megalakulása ennek az új öntudatosításnak a megkezdéseként mutatkozott, s ezért az iparos foglalkozásuk ügyén kívül igen nagy ügye általában a népkisebbségi magyarság egész társadalmának is.

Az Országos Magyar Iparos Egyesület megalakításának előmunkálatai még a múlt évi október 22-ikére nyúlnak vissza. Akkor volt az, hogy a romániai magyar iparostársadalom egyes vezető emberei értekezletet tartottak, s felhívást bocsátottak ki a magyar népi alapon való országos megszervezésre. A szervezés központi irányító munkáját, s az összes vidékekkel való összeköttetés kiépítését és minden előzetes tervezésnek ekként való kidolgozását, illetve e kidolgozásban is az előzetes együttes munka létrehozatalát Teleki Ádám országgyűlési képviselő vállalta magára.

Az alakuló közgyűlés előértekezlete szombat délután ment végbe. Az alapszabály-alkotó bizottság tartott ekkor ülést, mely végső álláspontját a különböző vidékek magyar iparosvezetőinek komoly és lelkiismeretes hozzászólásainak figyelembevételével alakította ki. Ennek az előértekezletnek Reinhardt Gyula, Teleki Ádám, Tompa Lajos, dr. Bartha Ignác, dr. Soós István, Dánér Lajos, Kónya József, dr. Jancsó Albert, Bustya Béla, Inceze Árpád, Csákányovszki Károly, Szémán Ferenc, Horváth Pál, Onofrai István, Demeter Ferenc, Bartók Lajos, Vécsey Gyula, Breier Károly, Veress Egyed, Bálint Endre, Kókai Lajos, Szabelik János, Tóth Gáspár, dr. Vásárhelyi Üdön és dr. Veress Endre voltak a résztvevői.

Az alakuló közgyűlés közönsége

A tulajdonképpen alakuló közgyűlés vasárnap délelőtt 11 órakor zajlott le a Katolikus Kör Cogalniceanu-utca 7. szám alatti helyiségében. Az alakuló gyűlésre Románia minden vidékéről, sőt Bucarestből is eljöttek a magyar nemzetiségű iparosok képviselői. Minden városból, illetve különösen a magyarlakta megyékből nagyszámú küldöttség érkezett, s a küldöttségekben minden iparos szakmának megvolt a maga embere.

A Romániai Magyar Népközösség vezetői részéről a következők voltak jelen: Bánffy Miklós elnök, dr. Szász Pál, a Gazdasági Szak-

osztály vezetője, Teleki Ádám, az iparos ügyek központi vezetője és a szervezés irányítója, dr. Grois László központi igazgató, Albrecht Dezső, a Társadalmi Szakosztály titkára, dr. Veress Endre, az Iparos Alosztály titkára, továbbá Tompa Lajos, dr. Bartha Ignác, dr. Soós István, Péter János és Orosz Károly országgyűlési képviselők.

Bánffy Miklós és Dr. Szász Pál megnyitó szavai

A Népközösség elnöke, Bánffy Miklós következő szavakkal nyitotta meg a közgyűlést:

— Tisztelt uraim, magyar iparos testvéreim! Én csak azért jöttem el, és nincs is más szerepem itt, minthogy önöket szívből üdvözöljem Kolozsvár városában. Először azért, mert itt születtem, valóban kolozsvári vagyok és az vagyok azért is, mert az életem legnagyobb részét itt töltöttem, mindenféle fajta munkával szolgáltva a magyar ügyet, ott és olyan minőségben, ahol és amint csak szükségem mutatkozott. Ma azon a jogcímen is külön, hogy a Magyar Népközösség élén állok és ebben a munkakörben dolgozom, megtalálva azt az egységet, amelyre nekünk, romániai magyaroknak annyira szükségünk van. Ennek az egységnek és összetartásnak a tényleges bizonyossága kel legyen az, hogy itt mindnyájan összegyűltünk és egyek vagyunk. Nem is kérem önöket mára akkor, amidőn teljes magyar szívből üdvözölöm mindnyájukat, mint arra, hogy gondoljanak rá, hogy minden cselekvésünkben, mindenben, amiben együttvé tartoznak, vagy amiben együtt éreznek, az legyen a fő, a legfőbb érdek és a legfőbb szempont, hogy mi itt valamennyien testvérek vagyunk és bármiként is cselekszünk, bármiként is dolgozunk, mindig a testvériség érzete kell áthassa minden akaratunkat és elhatározásunkat!

— Ebben a nehéz, nagyon komoly és nagyon mélyen átértett, mély felelősséggel terhelt időben intézem önökhöz ezeket a szavakat és talán nem is kell mondanom, hogy milyen szívesen, milyen örömmel jöttem ide, mindnyájukat üdvözölni. Kérem, hogy ez összejeveljük a magyar testvériség bizonyosságát és újabb ösztint megnyilatkozása legyen.

Bánffy Miklós elnök szavait a hallgatóság tetszésnyilvánítással fogadta, majd Szász Pál dr. a Gazdasági Szakosztály vezetője emelkedett szólásra. A következőket mondotta:

— Kedves, szeretett magyar iparos testvéreim! Csaknem négy esztendeje vártam már ezt a napot, amikor megérhettem, hogy az er-

Az ülő foglalkozás

amely számos ember hegyére, székrekedést és emésztési zavarokat okoz. Sok keserűség jár ezekkel. Előzze meg a bajt, „Leo-Pills” révén, mielőtt kronikussá válna. „Leo-Pills” kizárólag növényi hashajtó és hatása enyhe és biztos. Kapható: 20 vagy 60 tablettát tartalmazó csomagolásban.

Leo-Pills Laxatív

Az összes vidékekről érkezett küldöttek együttes száma meghaladta az ötszázat. Az elnöki emelvényen Bánffy Miklós, dr. Szász Pál és Teleki Ádám foglaltak helyet.

délyi magyar iparostársadalom is egy tömörüléssé forr össze. Ime, ezt is megértem. Az erdélyi magyar iparosság színe-java találkozott itt és amidőn ezt a pillanatot megérthettük, nagy örömmel látom, amit egyébként mindig hirdetem is, hogy Erdély földjén tulajdonképpen a földműves réteg és az iparostársadalom jelenti az erdélyi magyarság legnagyobb erejét. Meggyőződtem arról, hogy az Erdélyben élő magyarság egyes társadalmi rétegei között semmiféle különbség nincsen és a maga egységében olyan értékes tömeget képvisel, amelynek minden megnyilatkozása történelmi jelentőségű. Az erdélyi magyar iparosság együttesen egyet akar és tisztaban van vele, hogy ezt a célját közös munkával, egységes akaratú érheti el. Együtt vállaljuk a kötelezettségeket, hogy együtt örülhessünk az eredményeknek. Ez az erdélyi magyarság történelmi élettapasztalata és ezért munkálkodunk valamennyien úgy a magunk, mint a jövő nemzedékének érdekében. Együtt kell dolgoznunk a gyermekeinkért, akiknek ugyanitt kell élniük ezen a földön, ahol apáik éltek.

— Nekünk küzdenünk kell kulturánkért, nyelvünkért, — folytatta beszédét Szász Pál dr. — ragaszkodnunk kell népi szokásainkhoz, ezek megtartásához és fejlesztéséhez. Fejlesztésünk kell apáinktól tanul iparunkat is, melyet csorbítatlanul kell tovább adnunk gyermekeinknek, hogy azok folytathassák. Együttvé tartozunk és egymásrautaltságunk felismerése ma már történelmi kötelezettség.

— Ennek a kötelességnek tudatában kell segítsé és támogassa Erdély összmagyarsága is a magyar iparostársadalmat. A magyar iparos joggal elvárhatja, hogy minden öntudatos erdélyi magyar támogassa őt nehéz munkájában. Am ugyanekkor nekünk is gondot kell fordítanunk az új magyar iparosnemzedék nevelésére. Ennek eredményességéhez viszont szükség van az erdélyi magyar intellektuális társadalom támogatására, mert csak így mondhatjuk egymásnak jogosan és tiszta szívből, anélkül, hogy csupán üres szó maradna, hogy „magyar testvér.” A munkát vállalni kell és amit megtehetünk, azt tegyük meg valamennyien, egymásért.

— Ha ez az egység itt most az erdélyi magyar iparostársadalomban megszületik, mi magunk is, akik a magyar gazdasági érdekek szolgálatában állunk, sokkal nagyobb eredménnyel és sokkal nagyobb súllyal tudunk eljárni illetékes helyeken, ha az erdélyi magyar iparosság érdekeiről van szó. Ezért érzem ennek az órának történelmi súlyát és ezért kívánom szíves figyelmükbe ajánlani, hogy most, amikor vezetőket választanak, úgy válasszák meg őket, hogy ezek a férfiak mindegyike egyformán legyen tudatában annak, hogy magyar ügyet kell szolgálnia, magyar iparostestvéreikért kell vállalnia a felelősséget, a vádakat is és a mindenkorit küzdelmet. En eddig is, minden-

Schmiedt Béla

A megváltás szolgálói

XI. Pius pápa gyönyörű enciklikájában mutatott rá a papság hivatására s kötelességeire. Ennek a nyomán rajzolja a kitűnő író e nagyszerű könyvben a gyakorlati papi élet szépségeit s magasztos feladatait!

Ara fűzve 162 Lei és portó

kor hangoztattam magyar gazdátársaim között járva, hogy haladjanak együtt a magyar iparos-sággal; ezután is csak erre fogom kérni őket, sőt külön is hangsúlyozni fogom, hogy gazdasági életünknek ez a két testvérágazata meny-

nyire szükséges, hogy valóban testvérként összefogva haladjon előre a jövőben a maga útján. Adja Isten, hogy dúis lombot hajtsen és gyümölcsöt teremjen az a gyökér, amelytől ma eltűntünk.

Teleki Adám beszámolója az előkészítő munkáról

A továbbiakban Teleki Adám országgyűlési képviselő ismertette az előkészítés munkáját.

— Megilletődve állok itt önök előtt, — mondotta, — mert 21 esztendő óta nem nyilatkoztam meg ilyen hatalmas egységgel az erdélyi magyar iparosság életakarata, mint a mai napon. Történelmi pillanat ez és amidőn ezt megállapítom, engedjék meg nekem, hogy pár rövid szóban ismertethessem azt a hosszú utat és azt a széleskörű munkát, amellyel a mai eredményteljes napig eljutottunk.

— Négy-öt évvel ezelőtt hívták fel figyelmemet barátaim, akik az ország magyar iparostársadalmának kitűnő egyéniségei, hogy milyen sokféle nehézséggel küzdök napról-napra a magyar iparosság. Sokat beszélgettünk ezekről a magyar ipari létkérdésekről ezekben az időkben és ezeknek a tárgyalásoknak nyomán született meg közös beszélgetéseink során az az eszme, hogy a Romániai Magyar Népközösség keretén belül szervezzük meg közös alapon az ország magyar iparostársadalmát. Hosszas és részletes tárgyalásaink folyamán 5 pontban kristályosodott ki valamennyiünk előtt a legelső teendőnk az a programja, amelyet a magyar iparostársadalom érdekében elvégzendő feladatként tűztünk ki magunk elé. Ezt a programot 1939 március 5-én az alábbi 5 pontban foglaltam össze:

1. Országos magyar iparosszervezet megalkotása. 2. Az iparostársadalom helyzetének pontos felmérése és számbavétele. 3. A magyar iparostársadalom munkaterületein és fejlődési útján jelentkező akadályok elhárítása. 4. A magyar új iparosnemzedék megfelelő nemzeti és szakmai szellemben való nevelése. 5. Az erdélyi magyar ipar fejlődése, anyagi feltételeinek megteremtése.

— Közös munkatervünk, annak közzététele után a magyar iparostársadalom körében általános megértésre és lelkes támogatásra talált. A közvélemény kifejezői, magyar sajtóorgániumaink ugyancsak nagy lelkesedéssel karolták fel közös ügyünket. Október 22-én iparostár-

sadalmunk vezetőegyénségei, közös értekezletünket követőleg külön felhívással fordultak a romániai magyarság egyetemes képviselőéhez, Magyar Népközösségünkhöz azon célból, hogy őket egy egységbe tömörítse, jogos érdekeik védelmére. Elkészült alapszabálytervezletünket ugyanakkor az ország 30 iparosvárosába küldtük szíjjel és a lendületteljesen megindult munka során a különböző vármegyék ipari vezetői összeegyeztették a felmerült véleményeket és a megnyilatkozott felfogások alapján kialakították az alapszabálytervezletet, amelyet most átadhatunk az erdélyi magyar iparostársadalom közgyűlésének. Mindazok, akik hosszú hetek és hónapok során az előkészítő munkában résztvettünk, ebben az ünnepélyes, valóban történelmi pillanatban úgy érezzük, hogy munkánkat befejeztük. Így érzem én is és tisztelettel jelentem be, hogy amidőn ányujtom munkám eredményét, a jövőben mint egyszerű munkatárs kívánok résztvenni a teendőnkben abban a sorában, amelyek még fokozottabb mértékben lesznek hivatva szolgálni az iparostársadalom érdekeit. Nyugodt lélekkel és tiszta lelkiismerettel kívánom, hogy az iparosság maga válassza meg vezetőit: azokat, akiket az erdélyi magyar iparosság egyeteme saját maga jelöl ki. Meg vagyok győződve róla, hogy azok a vezetők, akiket Erdély magyar ösziparossága jelöl ki, minden körülmények között meg fogják állani helyeiket és úgy irányítják az új szervezet munkáját, amely mód a legjobban megfelel az erdélyi magyar iparostársadalom életérdekeinek.

Ezután Tompa Lajos tordai iparos, országgyűlési képviselő köszönetet mondott Bánffy Miklósnak, dr Szász Pálnak és Teleki Adámnak s kérte az ő további segítő munkájukat.

Demeter Ferenc, a Népközösség kolozsvári tagozatának iparos vezetője mondott ezután üdvözlő beszédet: „A magyar iparostársadalom összefogását látjuk, amikor a Körösfőtől a csiki hegyekig és egészen Bucurestiiig iparos testvéreink, képviseltetik magukat ezen a gyűlésen.”

Az alapszabályok elfogadása és az első tisztikar megválasztása.

Reinhardt Gyula, Szabó Béni és Teleki Adám lettek az elnökök

Teleki Adám javasolja s a gyűlés egyhanguan Reinhardt Gyulát korelnöknek nyilvánítja.

Reinhardt Gyula elfoglalja az elnöki széket és rendkívül magas színvonalu beszédével a közgyűlést megnyitja.

— Mi, akik ide összejöttünk, — mondotta — magunkkal hoztuk azt a szent tüzet, amelyet itt lángoló máglyává kell erősíteni, hogy ennek a melegénél és fényénél megalakítsuk a mi szervezetünket.

— Nem kételkedem abban, hogy önök ilyen szeretettel, ilyen érzéssel jöttek ide. Olyan ülésre ültünk most össze, melyre örömmel fogunk visszatekinteni mi is, de reméljük utódaink is, mert megalapoztuk azt a várat, melyen belül utódaink tovább építhetik jövő boldogulásunkat. Ebben a szellemben megnyitottam az országos magyar iparos egyesület alakuló gyűlését, a jegyzőkönyv vezetésére dr Weress Endrét, míg a hitelesítésre a megválasztandó megyei tagozatok elnökeit kérem fel.

Mielőtt a korelnök rátérne az alapszabályok ismertetésére, Bustya Béla bejelenti, hogy az alapszabályt előkészítő bizottság hosszas, komoly tárgyalások után, — az összes felhozott szempontok figyelembevételével — szövegezte meg a tervezetet.

A korelnök felkérésére dr Jancsó Albert ismerteti az alapszabálytervezetet, amihez Csizsár Lajos (Marosvásárhely), Demeter Ferenc (Kolozsvár) és Széman József szólnak hozzá.

Az alapszabálytervezetet a közgyűlés egyhangulag elfogadta.

Reinhardt Gyula ezután emelkedett hangon jelenti be, hogy Románia minden magyarlakta vidékéről összesereglett magyar iparos kiküldöttek egyhanguan kimondják az Országos Magyar Iparos Egyesület megalakulását. A bejelentést hosszantartó, szünni nem akaró éjlenés taps követte.

A korelnök javaslatára a tisztikar megválasztására Bustya Béla Marosvásárhely, Dánér Lajos Brassó, Kondor Gedeon Szatmár, Zombori Gyula Arad, Demeter Ferenc Kolozsvár, Szabó Károly Nagyvárád, Bartók Lajos Udvarhely, Stengel Károly Gyergyószentmiklós, dr. Várhelyi Ödön Kézdivásárhely és Mezei Gyula Csíkszereda részvételével jelölő bizottságot küldtek ki. A bizottság ülése tartamára az elnök szünetet rendel el.

A jelölő bizottság munkájának befejezése után Bustya Béla az alakuló közgyűlés elé a következő javaslatot terjeszti:

Az alapszabályok értelmében az egyesület három elnököt választ és ezekre a tisztségekre egyhanguan Reinhardt Gyulát Arad, Szabó Béniát Brassó, és Teleki Adámot Kolozsvár, hozza javaslatba. Ügyvezető elnöknek pedig Tompa Lajos iparos, országgyűlési képviselőt Tordáról.

Az alakuló közgyűlés percekig tartó hosszas éjlenéssel, nagy lelkesedéssel egyhanguan megválasztja az elnökséget. A megválasztott elnökök ezután elfoglalják helyeiket.

Reinhardt Gyula köszönetet mond a bizalomért, amivel az elnökség megválasztott tagjait kitüntették s ígéri, hogy mindnyájan a leg-

nagyobb lelkiismeretességgel és a legnagyobb tudással fogják a magyar iparosügyet szolgálni.

A vidéki tagozati elnökök

A továbbiak során a közgyűlés tudomására hozza, hogy az egyesület helyi szervezeteinek kiépítésére, — a szervezési munkálatok befejezéséig — a különböző vidékek véleményének meghallgatása után a következőket jelölte ki a helyi tagozati elnököknek: Arad: Reinhardt Gyula, Brassó Dánér Lajos, Beszterce Beke Ödön, Csíkszereda Vécsey Gyula, Dés Szilágyi Ferenc, Déva Kolozsvári Árpád, Gyergyószentmiklós Stengel Károly, Kézdivásárhely Tóth Gáspár, Lugos Brayer Károly, Marosvásárhely Bustya Béla, Nagyenyed Paulini Róbert, Nagyszeben Datky Árpád, Nagyszalonta Kovács Imre, Nagyvárád Pintér István, Petrozsény Koronka Dénes, Szatmár Kondor Gedeon, Sepsiszentgyörgy Ince Árpád, Torda Tompa Sándor, Temesvár Szappanyos Gyula, Zilah Barabás András, Székelyudvarhely Bartók Lajos, Szászrégen Bálint Endre, Szamosújvár Gábor József, Bánffyújnyád Ilosvay Árpád. A többi városokra viszont felhatalmazást kér, hogy az érdekelt iparosok meghallgatása tuán kiegészítsék a tagozati elnökök névsorát.

A tárgysorozat kimerítése után Dánér Lajos Brassó, Kozák Lajos Bucuresti, Zombori Gyula Arad, Brayer Károly Lugos, Paulini Róbert Nagyenyed, Datky Árpád Nagyszeben, Bagossi Sándor Nagyszalonta, Szabó Károly Nagyvárád, Kondor Gedeon Szatmár, Szabó Tamás Kolozsvár, Barabás András Zilah, Tóth Samu Torda, Ince Árpád Sepsiszentgyörgy, Bálint Endre Szászrégen, Romi Kálmán Temesvár, Bartók Lajos Udvarhely, Vida Sándor Segesvár, Kajlik József Meggyes és Bálint Ferenc Székelyhid üdvözlötték lelkes szavakkal és mélységes együttérzéssel az országos magyar iparos egyesület elnökségét, nyomtatékosan hangsúlyozva legmesszebbmenő támogatásukat.

Reinhardt Gyula a közgyűlés résztvevőinek kitörő éjlenése közepette olvassa fel Öfelségéhez, II. Károly királynak küldött hódoló táviratot.

Ezzel az országos Magyar Iparos Egyesület ünnepélyes alakuló közgyűlése befejezést nyert.

Közébd és időszerű előadások a Kereskedelmi és Iparkamarában

Délben közébdében vettek részt, Délután 4 órakor a megalakított egyesület igazgatótanácsa Reinhardt Gyula elnökletével megtartotta első ülését, amelynek tárgya az alapító okirat aláírása és az egyleti tisztviselők megválasztása volt. A zülés az elnök javaslatára egyhangu felkiáltással központi igazgatónak Némedi Gábort, szervező titkárnak dr Weress Endrét és jogtanácsosnak dr Jancsó Albertet választotta meg.

Az igazgatótanács ülés után a közgyűlés résztvevői a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermébe vonultak, ahol dr Bartha Ignác iparos-képviselő, Tompa Lajos ügyvezető elnök, Konya József, Dánér Lajos, Némedi Gábor és Szabó Károly tartottak előadásokat, illetve foglalkoztak az időszerű kérdésekkel. Az értekezlet utolsó szónoka Bustya Béla volt, aki Reinhardt Gyula elnököt a legöregebb mestert üdvözlölte.

A nagyváradi városháza felvilágosító közleménye az áruzsora-törvény alkalmazásáról

Nagyvárad. Saját tud. Megemlítettük, hogy a múlt héten a városházán az áruzsora törvény alkalmazásáról az érdekképviselők bevonásával értekezletet tartottak. Az értekezleten megjelent Dumitrescu igazgató, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, valamint Buzea Ieromin főtitkár is. Buzea Ieromin rámutatott arra, hogy a biharmegyei és nagyváradi kereskedők a legnagyobb jóakarattal igyekeznek a törvényt betartani és ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a megbüntettet kereskedőknek legnagyobb része csak formai hibát követett el és nem érték őket áruzsorán. A Kereskedelmi és Iparkamara képviselője kérte a bizottságot, utasítsa az ellenőrző szerveket, hogy azok csak az esetben vegyenek fel jegyzőkönyvet, ha tényleg komoly bizonyítékot találnak arra, hogy a kereskedő áruzsorát követett el. Egyben javasolta, hogy a kereskedők felvilágosításaira a bizottság a sajtóban részletesen ismertesse a törvényt. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos lapjában, románul és magyarul, szintén fogja közölni a törvény minden egyes szakaszát.

A bizottság elfogadta Buzea Ieromin főtitkár javaslatát és ennek alapján a következőkben kezdte meg az áruzsora törvény ismertetését:

Milyen kereskedők tartoznak ellenőrzés alá.

A közönség és a nemzetgazdaság nyugalma és fejlődése érdekében bocsátották ki 1939 november 18-án a Hivatalos Lap 268-iki számában megjelent 4099 számú törvényrendeletet, amely előírja a nemzetgazdasági minisztérium határozata folytán közszükségleti cikkeknek minősített áruk árának ellenőrzését. A törvényrendelet értelmében ellenőrzés alá tartoznak az összes kereskedők, valamint mindazok a személyek, akik vásárolnak és ismét eladnak közszükségleti cikkeknek nyilvánított árukat s gyári termékeket. Mindezeket úgy tekintik, mint detail kereskedőket, függetlenül attól, hogy milyen formában kapják áruikat. Azoknak az elárúsítóknak, akik ilyen kereskedést folytatnak, a következő kötelezettségeik vannak:

Az árjegyzékek benyújtásának és az árak feltüntetésének módozatai

a) Össze kell állítani és feltűnő helyen ki kell függeszteni a közszükségleti cikkek árait, feltüntetve azt a mérőegységet, amellyel azokat árulják. (... lei kilogram, liter, doboz, darab). Ez azt jelenti, hogy minden közszükségleti cikkre kötelesek felírást készíteni, ami feltűnteti az árat és az eladás módját, (kilogramban, dekában, dobozban, darabban, literben). Ezt a felírást vagy cédulát rá kell ragasztani, vagy tűzni az illető árura (zsákra, dobozra és minden közszükségleti cikknek minősített árura).

b) A kiskereskedelmet folytató kereskedőnek árjegyzéket kell összeállítania, amelyben feltűnteti az összes közszükségleti cikkek vásárlási árát (számlálkkal igazolva azokat), valamint az eladási árat. Ezt a kimutatást feltűnő helyen ki kell függeszteni a boltban, vagy a raktárban. Az árjegyzék másolatát a városházához kell benyújtani, míg minden hónap 1-én és 15-én egy másolatot kell benyújtani a városházához, amelyben fel kell tüntetni az illető időközben bekövetkezett árváltozást. Abban az esetben, ha egyetlen árucikknek sem történt változás, 1-én és 15-én a városházához egyszerű levelet kell beadni, amelyet fel sem kell bélyegezni és amelynél a kereskedő megírja röviden és tisztán, hogy az áruk nem változtak. Ebben az esetben a legutóbb benyújtott kimutatás marad érvényben. Az árjegyzéket, valamint azt a levelet, amelyben a kereskedő közli, hogy az árak nem változtak, a következő napon kell benyújtani a városházához.

toztak. Ebben az esetben a legutóbb benyújtott kimutatás marad érvényben. Az árjegyzéket, valamint azt a levelet, amelyben a kereskedő közli, hogy az árak nem változtak, a következő napon kell benyújtani a városházához.

A hónap első felére szóló kimutatást 1 és 5-ike között, a második felére szóló kimutatást 15 és 20-ika között. Amennyiben a kereskedők a hó 15-ig, illetve 20-ig nem nyújtanak be a városházához árjegyzéket, vagy levelet, a városháza további beadványokat nem fogad el, mert a kimutatásokat ez időpontban benyújtja a megyeházán működő megyei üzérkedést ellenőrző hivatalhoz. Ezeknek a beadványoknak a másolataiból összeállítják a kereskedők aktacsmóját, amely az ellenőrző közegeknek bármikor rendelkezésére áll.

Jegyzéket kell adni a vásárlásról.

c) Minden kiskereskedő köteles a vásárló kérésére bélyegtelen jegyzéket adni, amelyben feltűnteti a neki eladott árut és annak árát.

d) Minden kereskedőnek meg kell őriznie az áruk vásárlási számláját, amelyet az ellenőrző szerveknek be kell mutatnia. A városházára igen sok panasz futott be, hogy a nagy-

kereskedők nem hajlandók számlát adni a kiskereskedőknek a vásárolt árukról.

e) Ötezer leitől huszonötezer leig terjedő pénzbüntetés terhe mellett mindazok a kereskedők, akik a törvény értelmében ellenőrzésnek vannak alávetve, külön helyiséggel kell, hogy rendelkezzenek, ahol az árukat forgalomba hozzák. Ezenkívül látható helyen ki kell függeszteni a hivatalos bizonyítványt a rájuk kivetett évi jövedelmi adójukról.

f) Minden kereskedő köteles, hogy üzletének külső részén, vagy cégtábláján feltüntesse a vállalkozás tulajdonosának vezeték és keresztnévét.

A kiskereskedők megengedett haszna.

g) A kiskereskedőknek a közszükségleti cikkeknel tizenkét százalékos haszon van megengedve, amit az áruk beszerzési árához számítanak hozzá. Az áruk beszerzési árát a következőképpen állapítják meg: A számlával igazolt vásárlási ár, amihez még hozzá számítják a bélyeget és szállítási díjat, mind ehhez hozzá adnak öt százalékos üzemi költséget. Romlandó anyagoknál a beszerzési ár kiszámításánál figyelembe veszik, hogy az illető áru természetét, aminek megfelelően még egy hányadot számítanak az árhoz. A fentiek alapján tehát az eladási árat a következőképpen számítják ki: A számlával igazolt vásárlási árhoz hozzá adják a bélyeget és a szállítási költséget, mind ehhez hozzáütnek öt százalékos, ami az üzemi költséget képviseli és mindehhez végül hozzá számítanak maximum tizenkét százalékot, ami a kereskedő haszna. Ha a kereskedő a fenti kimutatáson felüli százalékos haszonnal adja el áruját, a törvény értelmében kihágást követ el és a törvény értelmében megbüntetik.

A pénzügyigazgatóságok mellett működő letéti intézetek felhívása

A nagyváradi pénzügyigazgatóság közli: A letéti intézet — Casa de depuneri — új szervezeti törvénye számos elönyt biztosít azoknak, akik megtakarított pénzüket önként és bizalommal a pénzügyigazgatóságok mellett működő letéti és jegyzési intézetekre bízják. Az összeg letételezési kérvénye bélyegmentes. Hasonlóképpen bélyegmentes egészben vagy részben való kiváltási kérvénye. Az önkéntes letéteket a visszafizetési kérvény benyújtásának napján kiadják. Az önkéntes letéteket nem lehet lefoglalni semmiféle adósság címén. A letéthe helyezett összeg kamatja 20.000 leig minden állami, tartományi, vagy községi adó alól mentes.

Uj pályázatot irnak ki Calinescu miniszterelnök szobrára. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy néhai Arman Calinescu miniszterelnök szobrának elkészítésére pályázatot írtak ki. A beérkezett pályaműveket pénteken vizsgálta felül egy bizottság, Nistor miniszter elnöklet alatt. Megállapították, hogy a kiszabott feltételeknek egyik pályázat sem felel meg és így a bizottság fenntartotta magának a jogot újabb pályázat kiírására, később meghatározandó feltételek között. Több pályázónak jutalmat adtak, összesen háromszázötvenezer lei értékben.

VASUTI SZERENCSETLENSÉG JAPÁNBAN 220 HALOTTAL. (Tokió.) Hétfőn reggel Ósaka közelében súlyos vasuti szerencsétlenség történt. Egy vonat kisiklott, mire a szerelvényhez csatolt egyik benzintartály felrobbant és az egész vonat lángba borult. Eddig 221 halottat és 79 sebesültet huztak ki a roncsok közül. A vonat főleg munkásokat szállított s így a szenné égett holttestek legtöbbje munkás. A könnyebb sebesültek számát még nem lehetett megállapítani. A japán közlekedési minisztérium közli, hogy a sebesülteket az osakai kórházban helyezték el.

TÜZ TÁMADT A PÁPAI ESZTERHÁZI VÁRKASTÉLYBAN. Pápáról jelentik. Vasárnap este kigyulladt a Főtéren levő, 1783-ban épült Eszterházy várkastély. Az U-alaku épület nyugati szárnyán támadt a tűz és olyan gyorsan terjedt, hogy rövid idő alatt az egész nyugati szárny tetőzete elhamvadtt. A nagy szél és hideg rendkívül megnehezítette az oltást és a tűzoltóság munkája arra szorítkozott, hogy a kastély műkincseit megmentésék.

1940-évi

LIPCSEI TAVASZI VÁSÁR

Megnyílik: március 3-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, / Deutschland

60% -os utazási kedvezmény a német vasutakon.

vagy Eugen v. Angerbauer, tiszteletbeli képviselő, Temesvár, I. Str. Gen. Praporgescu 2 és Schuster Ludwig ezredes, német konzul Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 1.

Gépfegyver kattog és harcikocsik morajlanak a végtelen finn hőmezőkön...

London, január hó.

A „Times“ haditudósítója közli az alábbi érdekes helyszíni tudósítást a finn csatáiról: Észak-Finnország. Eddig valami csodálatos halálos csend borult rá és semmi sem zavarta meg jegesmedvéinek mély álmát, csak a csodálatos madarak vidám vígjogása, miközben általunk sohasem látott, ismeretlen halakat halásztak a jeges tavak vizéből. Most ez a terület harctér és a csodálatos mesevilágban véres harcok folynak: ágyúk bömbölnek, gépfegyver kattog, a harcikocsik harsány motorzúgása járja át a végtelen hőmezőket és a kietlen tundrákat, melyeken csak itt-ott bóbiskol egy-egy bús gyalogfenyő. A sejtelmesen suttogó fenyőerdők mellett, ahol a lappok régente bársonyszarvú rénszarvasokat áldoztak Radian isten tiszteletére, most harcikocsik moraja reszketteti meg a levegőt, mintha a történelőtli idők félelmetes szörnyetegei támadtak volna fel, mintha gigászi masztadonok tátanák fel szörnyű torkukat és elbődülnének a feneketlen mély mocsarak mentén. Az erdős völgyekben, ahol eddig kékrókára vadászott a lapp vadász, most gépfegyverek kattogása pereg a fák között és mint ijesztő fantomok tűnnek fel a fehérruhás síelő katonák, ezek a modern hősök, akik most embervadászatra indulnak.

Meghiúsult az orosz haditerv

Annakidején, mikor nyilvánvalóvá vált, hogy a Karéliei-földszoroson a finnek ellenállásán megtörik az orosz támadás és a Mannerheim-vonal hősi védői minden előtérrel visszavetnek, tudnivaló volt, hogy az orosz hadvezetőség főtörékvése az lesz, hogy Suomisalmi és Uleaborg között átvágja Finnország területét és így a két országrész között teljesen megszüntessen minden összeköttetést. A finnek hamar belátták ennek a nagy veszélyét és mindent megtettek, hogy az oroszok szándéka ne sikerüljön. Megerősítették állásaikat és hősiességükkel nap-nap után aratták fényes győzelmeiket az orosz hadseregen.

Petsamo környékének elfoglalása tulajdonképpen nem volt nagy veszteség, ugyanis az északi szélesség 69—70 foka között fekvő vidéknek nincs nagyobb sztratégiai fontossága. Hirtelen meglepetésükben a finnek nem tudtak elég erélyt kifejteni védekezésükben és nem voltak tankelhárító ágyúk sem, pedig az oroszok ezen a területen, mintegy ötszáz harcikocsit vetettek egyszerre támadásba. Ezért kellett megvárni a finneknek, amíg az időjárás segítségükre jön ellentámadásuk megindításában.

Most már a más ember számára kibíratatlan hidegben, a finn katonák egymásután arat-

ják fényes győzelmeiket az orosz csapatokon és már elérték azt, hogy lehetetlenné tették a tervszerű gyalogsági támadást, csupán guerilla-harcok folynak az egész finn-orosz arcvonalon, amelyben a finn katonák olyan nagy mesterek.

A finn gyerekeket kicsi karuktól kezdve edzik a hideghez

A sarki vidékek szörnyű hidegéhez hozzászokott finnek sokkal jobban bírják a hideget, mint bármely más európai ember.

A finn gyereket már kicsi korától úgy nevelik, hogy a legnagyobb hidegben is meztelen testtel szaladnak ki az udvarra hógolyózni, miután kiléptek a Sauna-nak nevezett különleges gőzfürdőből.

Egy angol bizottság nemrégén Kamijaevo környékén öt finn katonát látott, amint a 32 fokos hidegben teljesen meztelenül hógolyóztak, az angol bizottság azonnal hivatalos jegyzőkönyvet vett fel az esetről, hogy illetékes helyen bebizonyítsák állításait. Ilyenformán meg lehet érteni, hogy a finn katona olyan hidegben is, amelyben még a jegesmedve is resz-

A hótalpak szerepe a finn-orosz háborúban és a hadászat-történelemben

A finnországi háborúról közölt tudósítások alapján könnyen megállapítható, micsoda szerepet tölt be a sí (hótalp) az ottani hadműveletek lejátszódásánál. Sokan valószínűleg azt hiszik, hogy a hótalp egészen újkeletű jelenség a háborúban, amit nagyobb mérvben éppen most használnak fel első ízben. Egyik angol lap azonban erre vonatkozólag egész sereg adatot sorol fel, melyek szerint a hótalp háborús használata nem kevesebb, mint 800 esztendőre vezethető vissza.

Komoly állítások szerint a hótalpknak első háborús használatáról szóló történeti feljegyzések egészen az Oslo melletti iseni csatáig vezethetők vissza, amidőn Sverre norvég király hótalpas járőreinek döntő szerep jutott a győzelem kivívásában. Ez még 1200-ban történt. Újabb történeti igazolás szerint a hótalpas norvég csapatok nagy fölényt biztosítottak maguknak Ladbroi dán király 1204-ben a ma is háborús színterül szolgáló Petsamo vidékén harcba dobott haderejével szemben.

Az 1563-tól 1570-ig terjedő 7 éves északi háború idején a svédek hótalppal ellátott katonákat állították a norvégok ellen, igen jelentős sikerrel. 1590-ben pedig a finnek ugyanilyen módon állottak ellent egy orosz betörésnek. A svédeknek az idők folyamán Lengyelországban harcoló majdnem minden hadserege fel volt szerelve hótalpas különítményekkel.

Szabályszerűen azonban csak 1718-ban vezették be a hótalpokat a svéd és egyidejűleg a norvég hadseregben, amit 15 esztendővel később a porosz hadseregben is követtek. A hótalpas katonai egységekről mégis csupán a XVIII. század vége felé, 1774-ben jelent meg az első könyv.

Abban az időben a hótalpas norvég katonaság veres zsakettet és 3 szögletű, ugyancsak veres „Napoleon-kalapot” viselt. Természetesen az időtájt a hótalp még nem érte el fejlődésének mai fokát.

ket, nyugodtan folytatja munkáját. Igaz ugyan, hogy a finn hadseregnek a felszerelése is nagyon kitűnő.

Ruhájuk elsőrangú, élelmzésük kifogástalan, fűtött sátrakban laknak, melyeket a hóba építenek és amelyekben 20—30 katona is elfér. Egy finn katona francia újságírók kérdésére kijelentette, hogy a finnek alig a —40 foknál kezdik a hideget érezni.

Pokoli panoptikumvá váltak a jégmezők

A sarki háború borzalmas jellegét főként a nagy hideg okozta. Nem annyira a vastag prémekebe burkolt katonák és jégbeásott kunyhók, hanem a jégmezők szörnyű panoptikuma miatt, melyeket pokoli viaszmuzeumvá változtatott át a háború. A végtelen hőmezőkön ezerszámra fekiúsznak az orosz katonák hullái és közöttük elszórva a finn vitézek holttesteit váltakoznak néhány kimúlott ló tetemével és szétrombolt, elégett harcikocsik vázaival. A hideg valamennyit megőrizte utolsó mozdulatában.

Egy orosz ezredes kiütetésekkkel teli melléből most is kimered a bajonett nyele, amely életét kioltotta. Másik orosz tiszt akkor kapta a halálos golyót, mikor gépkocsijába akart szállani.

Most is ott áll az árokbafordult gépkocsi ajtajába kapaszkodva és ajkaira csodálkozó mosolyt fagyasztott a halál. Nem messze tőle fiatal orosz katonát akkor ért el végzete, amikor hátizsákjában kotorászott. Mellette szétzörve hever kiürített hátizsákja tartalma: egy pár gyerekcipő és egy pirosarcú hajashaba. Ajándéknak szánták valamely távollevő faluban levő szőke kislány számára aki hiába várja már édesapját, nem fog hazamenni soha.

1806-ban egy svéd kapitány a szuronnal felszerelt hótalpokat vezette be. Ezeket a hótalpokat gyakorlatilag is használták az oroszok ellen 1808-ban a finnekkel együtt vívott hájratban.

Érdekes, hogy az oroszok abban a háborúban a maival megegyező haditerv szerint szintén Finnország kettészakítására törekedtek. A harcot ezúttal is Suomisalmi mellett vívták meg.

A hótalpknak csak jelen századunk elején (1902-ben) sikerült meghonosodniuk a francia hadseregben. Ezután Németország, a volt Ausztria-Magyarország, Olaszország és Oroszország szintén felismerték a hótalpak fontosságát a csapatösszeköttetések fenntartására és az előrsi szolgálatban. Az oroszok ekkor már érdekes hótalpas gyakorlatokat folytattak és egy hótalpakkal felszerelt különítményük a legszébb eredményeket érte el. 697 kilométeres utat tévén meg 20 fokos hidegben. A „Der Winter” című német folyóirat 1915-ben hosszú tanulmányokat is közölt az orosz hadsereg hótalpas egységeiről.

A világháború idején főleg az Alpokban, az olasz fronton, de a Kárpátokban és a francia Végézekben is használták a hótalpokat. Használatukat az angolok 1914-ben vezették be.

A hótalpas osztagok nagy mozgékonyasága — egy jó síző 10 perc alatt egész mérföldet tesz meg — lehetővé teszi azt, hogy — téli időben — a letűnő lovasságot hova-tovább helyettesítsék. A svéd lovasság kivétel nélkül végez hótalpas gyakorlatokat, hogy nagyon magas hó esetén a lovakat velük helyettesíthesse.

Nagyszerűen felhasználható különben a hótalpas katonaság az előrsi szolgálat és a csapatok összeköttetésének megteremtése mellett a guerilla-harcok s az ellenfél közlekedési útjainak, vasútvonalának a szétrombolására, amiként azt a most folyó finn-orosz hájratban láttuk.

Rusznák Gyula:

FALUVÉDELEM

Amatőrkötésben 65 Lei és portó

Krisztus és a falu problémáit mutatja be nagy hozzáértéssel, szeretettel és segíteni akarással az elhivatott falukutató

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy hóra 75 lel.
 Magyarországon: Egész évre 90 P, félévre 45 P, negyedévre 22 P, egy hóra 7 P, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Nyugaton északnyugati szél, több helyen mérsékelt havazás, egyes helyeken hófúvás, a hideg kissé fokozódik.

Presan marsall születésnapja. Bucarestből jelentik a rádió hírszolgálat: Presan marsall ma töltötte be 79-ik életévét. A Vitéz Mihály-rend lovagjai és más közéleti előkelőségek keresték fel az ősz hadvezért üdvözléssel.

KEDDEN REGGEL KEZDI MEG A JEGYEK ÁRUSÍTÁSÁT A BIHARI MAGYAR BÁLRA. A február 3-án este a nagyvárad Református Kulturpalotában rendezendő Magyar Bál iránt az egész megyében és a városban igen nagy érdeklődés nyilvánul meg. Előreláthatólag az idei farsang legsikerültebb táncestélye lesz a Magyar Bál. A rendező bizottság a tolongás elkerülése végett úgy intézkedett, hogy a belépőjegyek árusítását már néhány nappal a bál előtt megkezdte. Mivel a hatósági engedély is megérkezett inár a rendezőbizottsághoz, semmi akadályja sincs annak, hogy a belépő jegyek árusítása kezdetét vehesse. Ezért a Magyar Bál rendezőbizottsága a nagyközönség tudomására hozza, hogy a bála szülő belépőjegyek árusítása kedden reggel kezdődik meg a Népközösség Duca-utca 9. szám a. irodájában. A jegyeket kedd reggeltől kezdve minden nap délelőtt 10—1, délután 4—6 óra között lehet átvenni. A közönség a saját érdekében cselekszik, ha jegyről mielőbb gondoskodik, mert a rendezőbizottság a túlszűfolság elkerülése végett csakis korlátozott számú és számozott jegyet bocsát ki.

KILAKOLTATTÁK EGY HID KÖRNYÉKÉT. Brüsszelnél jelentik: Az elmúlt napokban uralkodott rendkívüli hideg időjárás következtében az Albert-csatorna fölött elhúzóó egyik hid megrepedt. A hid 50 méter hosszú és 10 méter széles. Miután a hid alá van aknáva, a hatóságok elrendelték a hid környékén lakók átköltöztetését, mert attól tartanak, hogy a hid beomlik és az aknák felrobbannak.

Megalakult a mérnökök kollégiuma. Bucarestből jelentik a rádió hírszolgálat: A mérnökök országos kollégiuma, amely a szakmai szervezkedés legzárkózottabb alakulata, tegnap John János dékán elnöklésével Bucarestben közgyűlést tartott és kimondta megalakulását.

Meghalt Ferencsik Ödön, a nagyváradai római katolikus püspökség nyugalmazott erdőfőmérnöke. Folyó hó 28-án, vasárnap, rövid szenvedés után elhunyt Nagyvárad város magyar társadalmának egyik közéleti vezetője, Ferencsik Ödön erdőfőmérnök 76 éves korában, boldog házasságának 46-ik évében. Negyven éven át volt a római katolikus püspökség főmérnöke. — Először Nagyváradon a központi kerületet vezette, majd Bél közönségében működött a főhatalom változásig, mint főmérnök, amikor is nyugalmába vonult. Gyászolják felesége szül. Hort Irén, gyermekei Ferencsik Magda, Ferencsik József és felesége Némethy Irén, dr. Ferencsik Sándor, Ferencsik Ödön és felesége Mészáros Gizella, két unokája Judit és Irénke, testvérei özv. Hort Józsefné anyósa, dr. Fráter Pál ügyvéd és Hort Viktor gyógyszerész sógorai és kiterjedt rokonsága. Az elhunyt temetése folyó hó 31-én, szerdán délután fél 5 órakor lesz Nagyváradon, a Haller-kápolnából.

Jánosi József S. J.

A szellem

A kor izgatón nagy problémáját tárgyalja: az anyagi valóságtól különböző szellemi valóság fogalmát és fenomenológiáját s annak különböző jelenségeit. Szerzője a magyar tudományos életnek egyik legnagyobb és azóta már bevált ígérete.

Ara 180 lei és portó

FIZETIK A NYUGDIJÁT. Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad pénzügyigazgatóság a nyugdíjkönyvek számfejtését befejezték s mint értesülünk, a januári nyugdíjak folyósítását a szokott rendben hétfőn megkezdték.

BRUSZT LÁSZLÓNÉ VÁRATLAN HALÁLA. Bucarestből jelentik: Megrendítő gyász érte Bruszt Lászlót, az Adria Biztosító Társaság bucaresti igazgatósága osztályfőnökét. Felesége szül. Reichelt Anna vasárnap gyermekágyi szívbénulásban váratlanul elhunyt. A végtelenül kedves, fiatal rokonszenves uriaszony a bucaresti magyar életben jelentős szerepet vitt. Temetése kedden délután lesz Bucarestben. Bruszt István, a Magyar Lapok kiadóhivatalának főnöke és Bruszt András, a bucarestii „Caloria” cég tisztviselője sógornőjüket gyászolják az elhunytban.

Ertekezletet tartottak a NUA kisebbségi szakosztályának vezetői

Bucarestből jelentik: A Nemzeti Ujjászülési Arcvonal vezetői Giurescu miniszterelnökelete alatt szombaton értekezletet tartottak.

TÖBB TÁRSASGÉPKOCSIJÁRATOT BESZÜNETETETT A CFR. Bucarestből jelentik a rádió hírszolgálat: A vasutak vezérigazgatósága a hóviszonyok miatt a közutakon és a hágókon bizonytalanná vált közlekedés miatt, újabb rendelkezésig beszüntette a CFR autóbuszok közlekedését. Ezek a beszüntetett gépkocsi járatok a következők: Arad—Nagyvárad, Arad—Temesvár, Temesvár—Lugos, Nagyvárad—Brád, Szatmár—Sziget és több ókirályságheli járat.

APOLLÓ MOZGÓBAN szerdától az első magyar tárgyú szépségben felülmúlhatatlan film az

ARATÁS

egy csodálatosan szép szerelem története

Főrendező: Bolváry Géza Segédrendező: Borsody Gyula

Diszlettervező: Bárány Károly

Szereplők:

Báró Tamásy, főispán	Somlay Artur, a budapesti Vigzínház tagja
Fia István, huszárkapitány	Hörbiger Attila, a bécsi Burg-zínház tagja
János, urasági kocsis	Rajnai Gábor, a budapesti Vigzínház tagja
Julika, leánya	Paula Wessely, a bécsi Burg-zínház tagja

Ma kedden utoljára: Deanna Durbin: Első csók

Villamos elé vetette magát egy nagyváradai özvegyasszony. Saját tud. Sipos Zeuzsanna 60 éves özvegyasszony a Szarvas-sor és a Bányasor kereszteződésénél a robogó villamos elé vetette magát. Az idős asszony tettét súlyos betegsége fölötti elkeeredésében követte el. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

HALÁLOS GÁZMÉRGEZÉSEK EGY BUDAPESTI BÉRHÁZBAN. A Szépvölgyi-ut 34-es számú házban levő lakásán néhány nap előtt gázmérgezés következtében meghalt Lefkovicz Izsó kereskedő, feleségét pedig súlyos mérgezési tünetekkel kórházba szállították. Másnap ugyanabban a lakásban halva találtak Szász Zoltán kultuszminiszteriumi díjnokot. Halálát szintén gázmérgezés okozta. A rendőrség eleinte azt hitte, hogy öngyilkosságról van szó, de a kórházban eszméletre tért Lefkovicz elbeszéléséből kiderült, hogy szó sem lehet öngyilkosságról. Erre vizsgálóbizottságot küldtek ki a helyszínre, amely megállapította, hogy a hétlakásos ház alapépítménye alatt elvonuló gázcső megrepedt, a gáz fölszivárgott az egyes lakásokba és ez idézte elő a két halálos szerencsétlenséget. A ház összes lakóit kilakoitatták. A vizsgálat folyik.

Súlyos földgázrobbanás egy tordai lakásban. Saját tud. Hatalmas erejű földgázrobbanás történt Tordán Lengyel István Crisan-utcai fűtőmester telkén. A súlyos szerencsétlenségnek a tetemes anyagi káron kívül két súlyos sebesültje van. Lengyel István feleségével és tizenkét éves kislányával este 8 órakor tért haza Kolozsvarról. A fűtőmester föl akarta gyújtani a villanyt, azonban a kórte hirtelen föllobbant és kiégett. Lengyel ekkor gyufát gyújtott s ebben a pillanatban hatalmas erejű robbanás rázta meg a szobát és az épületet. Lángot vetett a szoba butorzata és berendezése. A szoba ajtaja a nagy léghuzattól becsapódott és Lengyel kislánya nehezen tudott kimenekülni. A fűtőmester égő fáilyaként rohant ki a lángbaborult házból. A robbanás zajára összefutott szomszédok tépték le róla égő ruhadarabjait Lengyelné épen menekült a szerencsétlenségből, mert csak férje és kislánya mentek be a lakásba. Lengyelt és kislányt súlyos égési sebekkel szállították kórházba. A robbanás ereje egyébként a ház valamennyi ablakát kiszakította, az ajtókat szilánkokra törte s a butorok, ruhák nagyrésze megsemmisült. A vizsgálat eddigi adatai szerint a szerencsétlenséget az okozta, hogy a gázcső megrepedt és a földgáz elárasztotta az egész lakást. A vizsgálat még tart.

Adományok. Wetzler Irén tanítónő, Grăniceri (Jud. Arad) 120 leit küldött szegényeink részére. Átadjuk az arra legjobban rászorulóknak.

RENDELET KÉSZÜL EGYES ÍTÉLETEK CSÖKKENTÉSÉRŐL. Bucarestből jelentik: A Capitala című lap közlése szerint az igazságügy-miniszteriumban rendeletet állítottak össze egyes ítéletek csökkentéséről és mások megváltoztatásáról.

Csikmezei hírek. A gyimesbükküi vasúti pályáór szemleutján több hatalmas fenyőrönköt talált a vasúti pályatesten. Nyomozás indult a megállapítottak, hogy nem merénylőről, csak véletlenül van szó: a fadöntések során kerültek a rönkök a sínekre. — A gyimesi Rakottyas erdőben Márk Ignác csikszenttamási munkást fadöntés közben leütötte a lezuhanó fa. Az orvosok lemondtak életéről. — A megyében falusi boltokból és üzletekből eltűnt a petroleum. Az ókirályságheli faluzó petroleumárusok is hat leire emelték a petroleum literenkénti árát. — A Csikszerehához kapcsolt Zsögödön ismeretlen tettesek több betörést követtek el és ezekre menő értékű árut és holmit harácsolnak össze. Széleskörű nyomozás indult kézrekerítésükre. A rendőrség az ittanyázó besszarabiai cigányokra gyanakozik.

Temetések. Ferencsik Ödön 76 éves nyug. lat. szert. püspökségi erdőfőmérnök meghalt. Temetése szerdán, 31-én, fél 5 órakor lesz Nagyváradon a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia.”) Florica A. Marinescu Nagyváradon, 27 éves korában meghalt. Temetése vasárnap volt a Rulikovszky-uti kápolnából. — Özv. Pap Sándorné szül. Horváth Sára 78 éves korában Nagyváradon az Őssi-telepen meghalt. Temetése a Rulikovszky-uti sírkertben tegnap volt. — Hajas Gyula volt vendéglős 51 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése a Costaci-u. 2. számú gyászháztól vasárnap délután volt a Rulikovszky uti temetőben. (Caritas.)

ROMÁN VÁLOGATOTTAK KÜLFÖLDI SZEREPLEST CSAK HETVENÖT SZÁZALÉKOS ROMÁN ETNIKAI ALAPON ENGEDÉLYEZIK. Bucarestből jelentik: Az Universul Sport jelentése szerint a jövőben a román válogatott csapatok csak akkor kapnak engedélyt külföldön való szereplésre, ha játékosaik hetvenöt százaléka román etnikai származású lesz. Ezt a határozatot az országőri mozgalom és az UFSR közös gyűlésén hozták.

Szolgáltatásos gyógyszerárak Nagyváradon:

Kedden a következő nagyváradai gyógyszerárak tartanak szolgálatot:
 „Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
 „Aranykereszt” Piata Unirii (Zsigmondovics és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”. Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

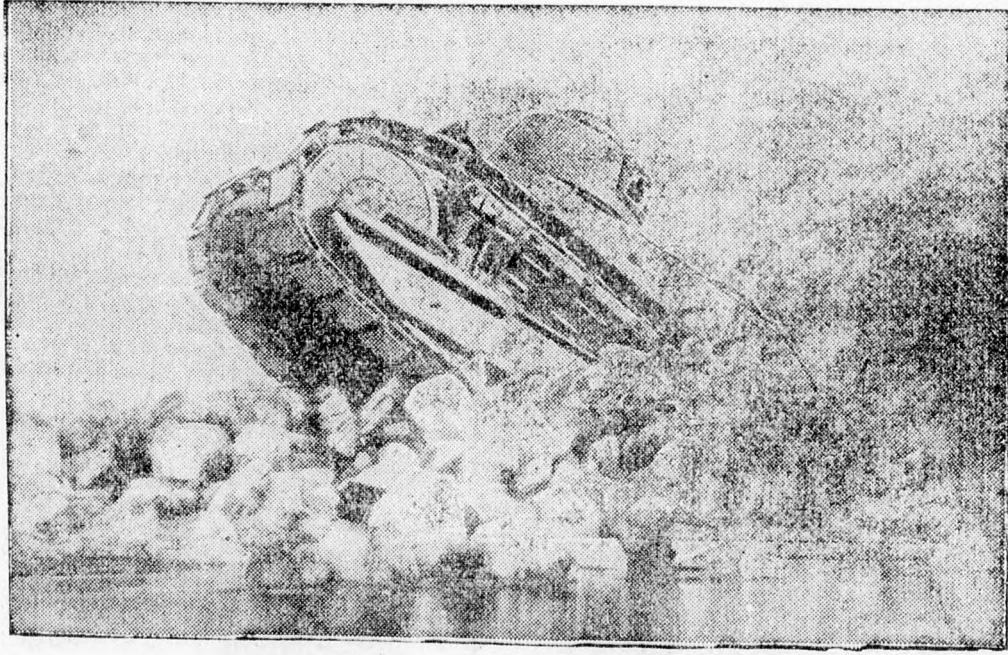
POSTAFIÓK

Nagy kitüntetés érte dr. **Abrahám Ambrus** tusnádi származású kanonokot. A Hargitának ebből a részéből igen sok nagyotakarás indult már el világhódító tervekkel a székhely tisztségével. Azonban az életküzdelem, sajnos, sokszor megviseli, földhözveri a küzdelemkarókat és csak igen kevesen jutnak el a siker és a hírnév kitüntető magasságába. Eppen ezért kétszeres örömmel emlékezünk meg azokról, akik a Hargita aljából fel tudják magukat verekedni a szélesebbkörű elismerésig. Mint csikszeredai tudósítónk írja, dr. **Abrahám Ambrus** egyike azon keveseknek, akiknek szépen ivelő pályafutása végeséig örömet okozott az itthonmaradt székhely rokonoknak, a nemzeti közösség minden egyes tagjának. Félő szeretettel és gondnal figyelték ragyogó pályafutását a távolból. Dr. **Abrahám Ambrus** premontrai kanonok a tusnádi származású volt csiksomlyói, később csikszeredai diák a szegedi állami polgári iskolai tanárképző rendes tanára, a Szent István akadémia tudós tagja, most újabb állomáshoz érkezett eddigi pályafutásának. A magyar vallás és közoktatásügyi miniszter a szegedi Állami Polgáriiskolai Tanárképző főiskola igazgató tanácsának alelnökévé s egyúttal a tanárképző főiskola igazgatójává nevezték ki. Dr. **Abrahám Ambrus** jelenleg 46 éves.

Gróf Bethlen Györgyné „A régi farsang” címmel tart előadást a Katolikus Női Misszió teadélutánján. A Katolikus Női Misszió kolozsvári szervezete január hó 30-án, kedden délután 5 órakor a Katolikus Kör helyiségében (Kogălniceanu-utca 7.) teadélután rendez, amelyre szeretettel meghívja tagjait és ismerőseit. A teadélutánon gróf **Bethlen Györgyné** tart előadást „A régi farsang” címmel.

„Magna Cum Laude”-val tette le a tanári szakvizsgát egy kolozsvári magyar ifju. **Sigmond György** tanárjelölt a kolozsvári **Ferdinánd** tudományegyetem vegyészeti szakjának hallgatója penteken délután „Magna cum laude”-val tette le a tanári szakvizsgáját. **Sigmond György** a kolozsvári magyar társaság kedvelt tagja, akinek kiváló képességeit megérdemelten jutalmazta a vizsgáztató bizottság. A magyar kisebbségi tanárnemzedék legújabb tagja a kolozsvári református kollégiumban végezte középiskolai tanulmányait.

Megérkeztek a tavaszi divat előhírnökei: a selyem- és zszorsett-kalapok. Formára olyanok, mint egy kis kerek doboz, ami selyemmel, vagy zszorsettrel van behúzva, sőt leggyakrabban berakva. Az anyag két széles szalagban folytatódik, amit vagy elől az áll alatt, vagy hátul, a fejen keresztül kötnek meg. Ez a két széles szalag tartja a fején a kalapot. A kalap kerek tetejét aranytű díszít, amely rózsát, vagy gombát, sőt sok esetben bogyciát ábrázol. Ezeket a selyem- és zszorsett-kalapokat két-három héten belül főlvtájtják majd a fényes-szalmából készült „hivatalos” tavaszi kalapok.

Tankelhárító aka dályok — jégből.

Az Európán átvonuló hideg-hullám Hollandiát sem kímélte meg, ahol a vízzel elárasztott határterületeken most jégkockákból építettek tankelhárító akadályokat.

Reményik Sándor Tordán. Mint tordai tudósítónk jelenti az ótordai Református Nőszövetség szépsikerű jótékonycélu estélyt rendezett. Az estélyre zeufolásig megtöltötte a közönség a Magyar Iparosegylet helyiségeit. A kedves teaestélyt magasszínvonalu műsor vezette be, amelynek keretében **Reményik Sándor**, az **Arany János** koszorus költő olvasott fel verseiből. **Rass Károly** nyugalmazott paptanár a nő-írókról és költőkről tartott szellemes és derűhangulatu magasszínvonalu előadást, míg **Biróné Váro Éva** néhány kedves hangulatos versét szavalta el. A közönség szünni nem akaró tapssal, belkesen ünnepelte a vendégszerelő költőket és népszerű előadókat.

Fakulnak Ferenczy Károly gyönyörű festményei. Hosszu idő után ismét Váradon van **Balogh István** festőművész, a modern magyar miniatűr-piktúra egyik legnagyobb tehetségű művelője, aki számtalan eredeti könyvdíszével, amelyeket bibliofilik számára készített, tette országhatárokon túl is ismertté a nevét. **Balogh István** megdöbbentő hirt közölt most itt élő művészteráival: megállapítása szerint a budapesti Fővárosi Képtárban őrzött műkincsek közül **Ferenczy Károly** remekművei fokozatosan veszítenek fényükből, azaz — **fakulnak** **Óriási** kárt jelent ez, mert hiszen épp **Ferenczy Károly** volt az, aki a magyar barbi-zonik, a nagybányai mesterek közül a leg-élelenebb színű pléneket festette és lobogó színeivel forradalmat keltett a századforduló idején. Megkérdeztük ebben a nagyjelentőségű művészeti ügyben **Mikes Ödön** festőművészt, aki hosszu időn át Münchenben is, Nagybanán is, együtt dolgozott **Ferenczy Károly**val, s aki azt a felvilágosítást adta, hogy a **Ferenczy-képek** fakulásának egyedül az az oka, hogy a nagy mester **Wurm** temperát használt legtöbbször s ez a festékanyag nem olyan időálló, mint az olajfesték. Remény van azonban arra, hogy a művészeti technika mai fejlettsége mellett a **Ferenczy** képek régi fényét is meg tudják őrizni, bizonyos restaurálási eljárásokkal.

A nagyváradi filharmonikusok kamarazenekearának vasárnap délelőtti matinéjára zeufolásig megtelt a nagyváradi városi színház nézőtere. A közönség soraiban a komoly zenéértők mellett ott sorakozott az iskolák ifjusága is. Előadás előtt érdekes bevezetőt mondott **Pop Virgil**, a **Gójdú Liceum** tanára. A kitűnő filharmonikusok kamarazenekeára ezután előadta, **Corelli**, **Bena A.**, **Grieg** és **Tschajkovszky** több remekművét. A kamarazenekeában **Breuer O.**, **Kertész I.** és **Weisz M.** szólóisták mellett **Amigó A.**, **Boda B.**, **Prof. Breuer O.**, **Dengelegi T.**, **dr Faragó V.**, **dr Fleischer Gy.**, **Gál E.**, **Iudovits E.**, **Kertész I.**, **Körösey A.**, **Leichtmann Cl.**, **Schwartz A.**, **Stanciu L.**, **Thurzó A.**, **Vasas A.**, **Bródi A.**, **Eichner E.**, **Fein I.**, **Fleischer T.**, **Schmelzer A.**, **Eichner P.**, **Horváth L.**, **Schmidt B.**, **Weisz N.**, **Waldmann E.**, **Dallos M.**, **Szöts A.**, **Kiss M.** és **Macalik Gabriella** zongoraművésznő játszottak. A zenekart **Macalik Alfréd** vezényelte művészeti hozzáértéssel.

Fölmentési igazolványuk láttamozására jelentkezni kell az 1914, 1915, 1916, 1917 és 1918-ban született csaiádfenntartóknak

Nagyvárád város katonai ügyosztálya fölhívja az 1914, 1915, 1916, 1917 és 1918-ban született katonaköteles ifjakat, akiket mint családfenntartókat fölmentettek, hogy a fölmentés megtartására szükséges láttamozásra január 29-től február 10-ig jelentkezzenek fölmentési igazolványukkal a városház katonai ügyosztályán (II-ik emelet 26. szám.) Jelentkezni lehet a vasár- és ünneppnapokat kivéve minden nap reggel 8-tól déli 1 óráig. Azok, akik nem jelentkeznek, elvesztik fölmentési jogosultságukat.

DIANA

elhárítja a megfázást.

Folyóirat-szemle

A Vasárnap: új köntösben, új tartalommal

Mint előrelátható volt, a tavaly új kézbe került „Vasárnap”, az erdélyi minoriták előkelő és tartalmas folyóirata, fokról-fokra közeledik az erdélyi magyar folyóirat igazi rendeltetéséhez: összefogni a legjobb erőket, közös táborda tömöríteni katolikus írónkat és biztos eligazodást nyújtani az olvasónak, megnehezült életkörülményeinkben. Most előttünk fekszik a Vasárnap januári „Pázmány-Száma”. Már a boríték is meglep. Ujszerű, modern, izlées. Tartalmát dr. **Gyárfás Elemér** szenátor cikke nyitja meg: Az erdélyi katolikus az átlagnál lelkesebb és ragaezkodóbb hitéhez; mondja **Gyárfás Elemér**. Cikkében reámutat azokra a lelki adottságokra, melyek folyamánya, hogy az erdélyi katolikus lélek gazdagabb, ellenállóbb, szívósebb, harcdeztelzebb. **Heszke Béla**, a Pázmány Társaság főtárára „Katolikus irodalom” címen az örök emberi szemlélet legzebbikét elemzi: magára nézni és mélyre látni. A többi cikkek írói is nagyrészt a Pázmány Társaság tagjai. **Dr. Boga Alajos** „A jó nevelő történeti képerél” ad értékes meglátásokat, Cikkét igen tanulságossá teszik történelmi példái és párhuzamai. **Dr. Nagy Andras** az orvos és szociológus kezével nyul népi életünk egyik legkényesebb problémájához, az egykées lélektanához. Közli a Vasárnap gróf **Bethlen Györgyné** székfoglaló előadását a Pázmány Társaságban: A nő befolyása a középkor társadalmára. Az előadás, amely különnyomatban is megjelent, egy rendkívül művelt, finom lélek szemlélődése az egyház napsgarar történelmi éveiről és szellemeiről. A lebilincselő, gyönyörű előadás külön dieze a januára számnak. A román-magyar kulturális kapcsolatok történelmi anyag-tárához értékes hozzájárulás **Józsa János** dr. tanulmánya: **Miron Costin** moldovai kancelliar magyar történeti szereplése a XVII. században. **Eröss Alfréd**, **Huzella Ödön**, **Papp Asztrik** és **Flórián Tibor** szép költeményei egészítik ki a Vasárnap tartalmát. A lap másoodik részében a „Kultura és élet” rovat rendkívül gazdag és változatos tartalmával külön élmény. Bevezetőjében **Heszke Béla** (Erdélyi figyelő) szellemi és társadalmi keresztmetzetet ad Erdélyi irodalmi és művészi életéről, **Kelemen Béla** gazdag román folyóiratsemlét közöl, **Táray Barnabás**, a kolozsvári katolikus főiskolásokról ír, **Sáry Béla** „Főiskolások karácsonyestje” c. előadásából érdekes és szép részleteket kapunk. Közli a Vasárnap XI. és XII. **Pius** pápa szavait az egyház és állam viszonyáról, **Marton Aron** püspök szavait a történelmi hivatásról, **Faulhaber** müncheni bíborosérsek (Háboru és Gondviselés), **Salazar Oliveira** portugál kormányelnök (Európa nagy válsága és **Zichy Gyula** gróf kalocsai érsek (Az egyház nem tesz különbeget gyermekei között) címen a Vasárnap új cikksorozatát indít be. Az első cikk **Gyárfás Elemér** dr. katolikus közéleti tevékenységét méltatja, ami egyébként igen érdekes és értékes kisebbségpolitikai adalék is. Öt oldalas, gazdag és változatos **Kronika** zárja le a lapot, mely gazdasági és technikai okokból egyelőre havonta jelenik meg, összevont szám formájában, természetesen köttös terjedelemben. Az ujjászervezett Vasárnapot ószinte szeretettel ajánljuk az erdélyi katolikus magyar közönség figyelmébe és jóindulatába. Az a fejlődés, melyet a lap **Kulcsár Kálmán** szerkesztő vezetése mellett eddig is tanusított, újabb sikerek záloga. Mint a lap borítékáján is látható, a Vasárnap előfizetési ára, a megnehezült gazdasági viszonyok dacára, változatlanul 240 lei. Egyes szám ára (36 oldal) 25 lei. Megrendelhető a kiadó után: **Arad, Str. Bratianu 2.**

KÖZGAZDASÁG

Kötvényekkel fizeti tartozásait a CFR

A mult év november végéig keletkezett adósságok fedezetére két és félmilliárd lei értékű kötvényt bocsát ki a vasút

Bucurestiből jelentik: A CFR felhatalmazást kapott arra, hogy két és fél milliárd lei névérték erejéig kibocsátandó és bemutatásra szóló kötvényeket ajánljon fel az 1939 november 30-ig követeléseket szerzett hitelezőinek 92 leies árfolyamon.

A kötvények 40 szelvényes ívvel lesznek kibocsátva, az első szelvény 1940 március 1-én, az utolsó 1949 december 1-én esedékes. A fizetések negyedéves részletekben történnek. 1.25 százalékos kamattal, negyedévenként, a tőkötörlesztések után mindig még fennmaradó tőke után számítva. Az esedékes szelvényeket a CFR

főpénztáránál váltják be, de elfogadják áru- és személyszállítás fizetésére a CFR minden pénztáránál úgy a vasútnak, mint az autóbusszoknak és teherautóknak. A szelvényt névértéke szerint készpénzzel fogadják el, de leszámítva belőle a törvényes szelvényadót.

Ezeket a kötvényeket lombardírozni is lehet a Nemzeti Banknál, a letétpénztárnál, a csekk- és postatakaréknál, valamint a nemzeti ipari hitelintézetnél. A fel nem használt és be nem váltott szelvények esedékességük után öt év alatt elévülnek.

A marószóda, pótkávé és a paprika-pótlék fogyasztási adója

Bucurestiből jelentik: A marószóda (soda caustic), a pótkávé és a paprika (boia de ardei) az érvényben levő törvények szerint akár belföldi termék, akár importált áru, a következő fogyasztási adók alá esnek:

A marószóda kg-ként 3 lei, a paprika pótlék kg-ként 10 lei, a pótkávé taxája kétféle és pedig a tulajdonképpeni pótkávé és a pórkölt füge fogyasztási taxája kg-ként 5 lei, a pórkölt cikória és pórkölt termény pótkávé fogyasztási adója kg-ként 2 lei.

Ezeket a fogyasztási taxákat akkor kell fizetni, amikor az árut a gyárból kiviszik, vagy azokat az országba behozzák. Ebből a célból a belföldi gyárak a pénzügyminiszter ellenőrzésének vannak alávetve és minden egyes gyár mellett külön ellenőrzési iroda működik. A gyáros vagy képviselője mindennap nyilatkozatot tartozik elbe az irodába beadni a napi összes ügyletekről. Ebbe a nyilatkozatba be kell vezetni a gyárba behozott összes nyersanyagot, a gyártás alá adott anyagot, a gyártott árut és a fogyasztásra kiadott árut. A nyilatkozatot a minisztérium által rendszeresített úrlapon kell kitölteni, azért a gyáros a felelős és azt az ellenőrzési pénzügyi iroda vizsgálja felül és őrzi ellen.

A gyártási nyilatkozatban foglalt és megfelelően ellenőrzött adatokat be kell vezetni a raktárkönyvbe is, amelyben a nyersanyag és a gyártmány különböző rovatokban szerepel.

A gyárból fogyasztás céljaira kivitt árukra nézve a gyáros köteles külön nyilatkozatot adni. Ebből a célból kitölti a megfelelő könyvben a szabadforgalmi jegyet, amely feltünteti a termék mennyiségét és minőségét, a gyárat, a rendeltetési

helyet és a csomagolás nemét és számát. Ezen az alapon azután a pénzügyi ellenőr kibocsátja a szabadforgalmi jegyet, amely a szállítás egész ideje alatt az árut a rendeltetési helyére kíséri. Különös figyelemmel kell lenni arra, hogy a nyilatkozatban megjelölt és a szabadforgalmi jegybe is bevezetett adatok között szerepeljen az áru mennyisége, valamint a napnak és órának megjelölése, amikor az árut a gyárból kiviszik, úgy számokkal, mint betűkkel.

A pénzügyi ellenőr szabadforgalmijegyet csak akkor bocsát ki, ha a gyárosnak a fogyasztási taxa tekintetében megfelelő, előre befizetett fedezete van. Ebből a célból a taxa befizetéséről szóló nyugta számát is rá kell vezetni a szabadforgalmi jegyre.

Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy a pénzügyminiszter egy másik rendelete a lugkó (pietre de lesie) gyártására és ellenőrzésére nézve is összefoglaló rendeletet adott ki. Ezt a lugkót a marószóddal együtt ezektől a gyártási és annak a lugkóknak maximum 45 százaléka marószóddal tartalmaz. Ennek a gyártáshoz, éppen úgy, mint a marószóda gyártásához előzetes pénzügyminiszteri engedély szükséges. Az engedély megadásával egyidejűleg a gyáros bejegyzésével megszervezik a gyár helyiségében az állandó ellenőrző irodát. Az a gyár, amely csak lugkó előállítására kapott engedélyt, nem gyárthat marószóddal is.

A miniszteri rnelelet további része előírja a gyártásra és ellenőrzésre vonatkozó szabályokat, amelyek lényegükben ugyanazok, mint a marószóda gyártására vonatkozó intézkedések.

Zürichi zárlat. Párizs 10.80, London 17.79 fél, Newyork 44.6, Brüsszel 75.60, Milánó 22.51, Amsterdám 236.75, Berlin 178.80, Szófia 530, Belgrád 10, Bucuresti 330.

Kizárólag statisztikai okból írják össze az ország gabonakészletét. Bucurestiből jelentik: Az Argus című bucuresti közgazdasági lap a földművelésügyi minisztériumtól úgy értesül, hogy az ország egyes részeiben a földművelők téjékoztatlanok afelől, hogy milyen célból történik az ország gabonakészletének összeírása. Illetékes helyen kijelentették, hogy ezeknek az intézkedéseknek kizárólag statisztikai céljuk van.

HAMIS KÁVÉ KERÜLT FORGALOMBA. Bucurestiből jelentik: Az egészségügyi minisztériumhoz feljelentés érkezett be, amelyben jelezték, hogy egyes kereskedésekben a kávé nagy mennyiségben hamisították. A minisztérium azonnal rendeletet adott ki a vizsgálat megindítására. A főváros egészségügyi szolgálata több, mint száz esetben talált hamisított kávé. A vizsgálat megindult, sőt több kereskedőt fejenként 20 ezer leire büntettek.

KINEVEZTÉK A KÖZGAZDASÁGI MINISZTERIUM VEZÉRTITKÁRÁT NEVEZTÉK KI. Bucurestiből jelentik: A közgazdasági bizottság élére Gheron Netat, a nemzetgazdasági minisztérium vezértitkárát nevezték ki.

TOVÁBB NÖVELI A KORMÁNY A SZÓJABAB VETÉS-TÉRÜLETEIT. Bucurestiből jelentik: A földművelésügyi minisztérium határozata értelmében az idén 160 ezer hektárnyi területet szójababbal vetnek be. Az elmúlt évben csak 100 ezer hektárt vetettek be szójababbal, míg 1935-ben csak 20.411 hektárt. Az idén a szójatermés Bessarabiában volt a legkedvezőbb.

Az erdélyi méhészek gyűlései. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület 1940 február hó 20-án tartja meg rendes évi közgyűlését Kolozsváron, a Református Kollégium Cogălniceanu (volt Farkas-utca) 16. szám alatti régi épületének I. emeletén levő dísztermében. A közgyűlést követőleg az Erdélyrészi Méhész Egyesület 60 éves fennállásának emlékére Kolozsváron, 1940 augusztus utolsó, szeptember első napjain rendezendő jubileumi ünnepségek nagyrendezőbizottsága tart ülést, amelyre az E. M. E. és a nagyrendező bizottság tisztelt tagjait ezúton meghívja az E. M. E. elnöksége. A gyűlés tárgysorozatában szerepel: Az egyesületi jubileumi díszközgyűlés, a méhészeti kiállítás és a méhészeti kongresszus előkészítése, valamint a kolozsvári méhésznapi ünnepi sorrendjének megállapítása.

Ötvenszázalékos vasuti kedvezmény Kolozsvárra február 15—23-ig

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet a Kolozsvárt február 17—21 napjain rendezendő vetőmag és háziipari kiállítás alkalmából 50 százalékos utazási kedvezmény engedélyezését kérte a CFR vezérigazgatóságától. A kedvezmény megadásáról mindig az utolsó napokban érkezik meg az értesítés, amelyről az egylet az érdekelteket a napilapok útján fogja értesíteni. A kedvezmény igénybevételének módja: Kolozsvárra utazás alkalmával egész jegy váltandó, a jegy megőrzendő és visszautazáskor a kiállítás belépőjegyével együtt való felmutatás esetén, visszafelé ingyen, vagy 50 százalékos kedvezménnyel lehet utazni. A kedvezmény február 15—23 közötti időben öt nap tartamára érvényes. Szállítási kedvezmény engedélyezését is kérte az egylet, ezért a kiállításra küldött áruk fuvarlevele megőrzendő, mert a visszazállításkor a kedvezmény igénybevételéhez igazolásul felmutatandó.

Tartottak az árak a nagyváradai hetipiacon

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői hetipiacon közepes felhozatal mellett tartott árak alakultak ki. A tojás ára a nagyobb felhozatal miatt, némileg csökkent. A baromfiárak továbbra is tartottak, úgy hogy 500 leit meghaladó árt is kértek teljesen kihizott tőkeletes nagy libáért. A zöldségpiac megállott az áremelkedés és a hétfői kínálatból következően, itt árcsökkenés várható. Gyümölcsből közepes volt a felhozatal. — Részletes beszámoló a következő:

Zöldségpiac: Levesbevaló zöldség vegyesen gyengébb minőségű kg. 8—9 lei, jobb 10—12, vörshagyma kg 5, fokhagyma kg 24, kószoruban kg 20, káposzta fejenként 6—10, kelkáposzta 5—6, hordóskáposzta kg 8—12, retek 2—3 db 1, cékla kg 3—4, torma csomója 4—5, szárazbab kg 16—18, borsó kg 20—24, lencse kg 24—28, köles kg 20—22, árpa kicsiben kg 6, pórkölt árpa kg 18, másliszt kg 7—8, tengeri ká 5—6 lei.

Gyümölcsiac. Gyenge falusi felhozattal tartottak voltak az árak. Alma kg 12—20, körte 10—15, birsalma 18—20, dió kg 17—20, aszaltalma kg 16, vegyes aszaltalma kg 8—10, aszaltalma kg 22, szilvalekvár kg 22 lei.

Tojás közepes felhozattal apró párja 6 lei, nagyobb 7 lei.

Tejpiac. Tej literje 5, tejföl literje 20, tehénturó kg 16, vaj 70—75 lei. A viszontelárusítók számára megállapított ár a legutóbbi maximális óta nem változott.

Baromfiac. Csirke párja 65—70 leitől, tyúk párja 140—180, rucából nem volt felhozatal. Kóvéliba egész kicsi 200—250, nagyobb 280—350, tőkeletesen hizott 400 leitől súly szerint.

Világhírű regények:

Aldrich: Száll a fehér madár	68 lei
Aldrich: Családi kör	62 "
Aldrich: Ella kisasszony	68 "
Lytckens: Ne várjátok vacsorára	68 "
Mavrie G.: Urihölgy állást keres	68 "
J. B. Priestley: Jóbarátok	201 "
Mitchell: Elfújta a szél	270 "
Orczy: Okos Pimpernel	68 "
Orczy: Összekuszált fonat	68 "
Zeigray: Erzsébet királyné (díszkötés)	292 "
Possanyi: Üldözni fognak titeket (kötve)	206 "
Balla: Megsebzett	135 "
Tóth: Páztár 9—2-ig (kötve)	206 "
Bagyi: Kiválasztottak	176 "
Forster: Amerika alma	151 "
Kenneth: Északnyugati átjáró. I., II.	301 "
Zeigray: Római százados (kötve)	274 "
Kállay: Báthory István (kötve)	347 "
Somogyváry: A város meg a sárkány (füzve)	94 "
Rachel Field: Egy asszony három élete I., II.	438 "
Balla: Niczky növendék (kötve)	206 "
Jacot és Collier: Marconi az éter varázslója	242 "
Hilaire: XIV. Lajos, a diktátor király	184 "
Simán: Gergely lányok (füzve)	141 "
(kötve)	206 "
Szentmihályi: Örök társak (füzve)	201 "
(kötve)	292 "
Cronin: Réztábla a kapu alatt (kötve)	242 "
Cronin: A kalap-király I., II.	305 "
Cronin: Ezt látják a csillagok	420 "

Megrendelhetők kiadóhivatalunk útján.

Jegyezzünk bónokat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Postatakarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állnak a szükséges nyomtatványok.

Az a legelőnyösebb államkölcson, amely 4 és fé. százalékos kamattámogatást hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyezett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödrrésszel s a lejáró szelvényvel bármilyen állami tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román állampolgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülös-hető pénzét.

A finnek és a muzsika

— Vallásos motívumok jellemzik a finn zenét —

Azt a heroikus küzdelmet, amelyet a finnek folytatnak önállóságuk, létük, fennmaradásuk érdekében, az egész világ megdöbbenéssel figyeli. A finnek egyszerre népzeneiek lettek. Irodalmuk, kultúrájuk ismertetéséről igen sok tanulmány, sőt könyv jelent meg, csupán a finnek zenei életéről nem történt eddig figyelemreméltó említés. Pedig a finn nép lelke tele van muzsikával, éppúgy, mint velük rokon magyaroké, bár a finn népi zene egészen más, mint a magyar és csak a vallásos motívumok hozzák egymáshoz közel a két rokon nép muzsikáját.

Finnország zenetörténete a kereszténység fölvetelétől és a svéd hódítás koráig, kb. a XII. század közepéig nyúlik vissza. A legrégebb zenei emlékek neumas feljegyzések, amelyek a XI—XII. századforduló idejéből származnak. Az egész katolikus korból, — amely mint ismeretes, — a XVI. századig tartott, tömegestől maradtak fenn római egyházi énekeket tartalmazó kódexek, de sajnos, nagyrésztük töredékesek. Az újabb, XIV—XV. századból való énekeskönyvek jellemző a liturgiának és az egyházi énekek római dominikánus szellemű alakulása. De az egyházi ének terén jelei mutatkoznak hazai produktív munkának is.

Különösen figyelemreméltó a „Piae Cantiones” című iskolai énekeskönyv, amelyet Theodoricus Petri Ruuta finn diák adott ki nyomtatásban. (1582.) Ezek az egy-négy szólamú dalok középkori eredetűek és az egész svéd birodalomban ismeretesek voltak, de leginkább Finnországban terjedtek el, sőt, egyrésztük ott is keletkezett.

A régebbi kor világi zenéjéről már lézagosabbak az adatok. Említésre méltó, hogy a muzikális János herceg (1556—63) és később III. János svéd király Turku városában külön zenekart tartott fenn s ugyancsak Turku városának egészen a XVII. századig, külön fűvös városi zenekara volt és egyetemén a hallgatók külön zenei kiképzésben is részesültek.

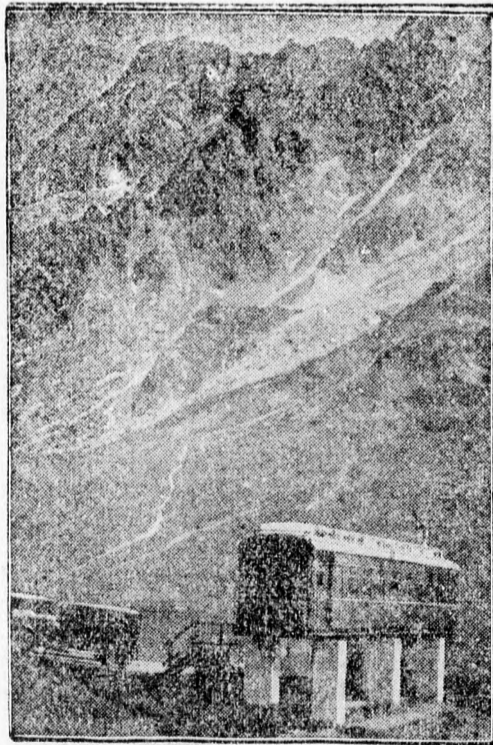
A XVIII. század második fele, a „Gusztávok kora”, Svéd- és Finnországban is kedvezett nemcsak a tudományos és művészeti, de zenei életnek is. Finnországban ekkor sajátos zenei élet vette kezdetét, a hangversenyek, mindezt jelentkező felvirágzásával kapcsolatban. 1790-ben alakult Aboban (Turku város új neve) az első zenei társaság s igen jelentős zenei élet folyt országsszerte, zenekarokkal és utazó zenei virtuózok hangversenyeivel. 1827-ig, amikor Abo városát tűzvész pusztította el. Ebbe a korszakba esik az első nagy finn zeneszerző és klarinétművész, Bernhard Henrik Cruseil (1775—1838) működésének ideje is.

Az első finn operát a hetvenes években

Faltin Richard dalszerző kezdeményezésére nyitották meg s nagy lelkesedéssel tartották fenn.

A modern zenei élet kora Finnországban 1882-ben kezdődött, amikor két alapos műveltségű muzsikus is megkezdte működését: M. Wegelinus, az akkor alapított konzervatórium igazgatója és Robert Kajanus, (ma a helsinki városi zenekar karnagya), aki teljesen új, korszerű orchestert szervezett és vezetett. Ugyancsak Kajanus a finn nemzeti zene irányának kifejlesztője és első jelentős képviselője is. Jean Sibelius (1865-ben született) tette először ismertté a finn zenét az ország határain kívül s gazdag fantáziája, nagy tudása a finn zenei kultúra előharcosává avatták s a finn zenéről, mint a modern zeneművészet önálló ágáról, csak Sibelius fellépése óta lehet beszélni. Alkotásai a finn zene történetében hosszú fejlődés tetőfokát és egyúttal új korszak kezdetét is jelentik.

Bárminő rokon nép is legyen egyébként a finn és a magyar, a finn zenében kevés hasonlatosság van a magyar népi zenéhez, amelynek pattingó, tüzes, belső melegségtől átfűtött ritmusai a finn népi zenéből is hiányoznak. A finn zene inkább az északi népek melankólikus hangulataihoz hasonlít s az orosz zene hatása is érzik kissé benne. (—IIa.)

A San Giacomo Pescatore szoroznál, 2000 méter magasságban egy kiszolgált vasuti kocsit rendeztek be turistaszállónak.

Regények és útleírások

Burger: Bölcösre hulló fények és árnyak	90
Bourget: Szemközt a halállal	60
Le Fort: A gettóból jött pápa	80
Gáspár: A világ orvosa	215
Jean de La Bréte: Kísértő árny, fűzve	110
Jean de La Bréte: Kísértő árny, kötve	140
Kühnelt: Jezsuiták, nyárspolgárok, bolsevikok	115
Misciattelli: Savonarola	125
Pakocs: Édua áldozata	130
Regnier: Az elveszett drachma	120
Nyisztor: Mandarinok, kulik, missionáriusok	180
Tarczai: Masolino	105
Lutter: Róma	95
Velösi: Orosz titok	40
Williamson: Az arany csönd	101
„ Titokzatos történet	144
Emmet Lavery: Az Ur katonái (szindarab)	70
Erdödi: Napsütéses Indiában, fűzve	200
„ Kötve	285
Erdödi: Mumiák és Minaretek	200
Bangha: Dél keresztje alatt	125
„ Amerikai missziós köruton	44
Böle: Spanyalföldön	285
Kühár: Barlangok, strok, kupoldák	40
Dr. Lippay: Titokzatos Keleten	145
Kós: Országépítő, kötve	185
„ Varjúnemzettség, kötve	183
Szántó: Stradivári, kötve	185
Nyirö: Mádéfalvi veszedelem, kötve	244
„ Uz' Bence, kötve	244
Böttöme: Tulsó part, kötve	145
Bónyi: Uri világ, fűzve	87
Gulácsy: Fekete völgyének, I., II., III., díszkötésben	692
Harsányi: Szólatj, szólatj virrasztó, I., II., kötve	381
Herczegh: Hét sváb, kötve	193
Rab: Mentont ajánlanán, kötve	248
Surányi: Egyedül vagyunk, I., II., III., díszkötésben	807
Surányi: Nápolyi asszony, I., II., fűzve	361
Tormay: Ósi küldött, I., II., III., díszkötésben	571

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: ARATAS.
DORIAN: A VÉN LEANY.
CORSO: AZ OREGONI GYLKOS.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lej

Veszek

arany, ezüst, briliáns tárgyakat. Herbet ékszerárúház, Nagyvárad, Bul. Reg. Ferdinand 3.

Össi állomással

szemben jó forgalmu üzlet átadó. Értekezni: Nagyváradon, Strada Alexandri 5. szám.

Órák, ékszereket garancia mellett javítok. Aranyat, ezüstöt, briliáns tárgyakat magas áron veszek. Haslinger János ékszerész, Nagyvárad, Bdul Regele Ferdinand 8. szám.

PUHA ÖLMT

állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT

Lakás

szavanként 3 lej

Kiadó

február 1-re 3 szobás, utcai földszintes modern lakás. Nagyvárad, Str. Dorobantilor 22. Telefon 31-72.

1 szobás,

előszobás, fürdőszobás modern komfortos udvari lakás, április 1-re kiadó. Nagyvárad, Str. General Holban 22-a.

Butorozott

külön bejáratu szoba, fürdőszoba használatlan kiadó. Nagyvárad, Str. Vlahuta 41-a.

Kiadó

butorozott szoba febr. 1-re, fürdőszoba használatlan. Nagyvárad, Duca-u. 11. szám.